

АУЫЛ — КӘМӘНЕСИ

УЛЬНЫИ КОММУНИСТ

Qazaqstan ölkelik
partýja kәmijetiniң
partýja—kәpсilik çornalý

Ortalыq partýja
kәmijetiniң waspasý
„PARTYZDAT“

QAZAQSTAN OBYQ
BÖLIM

№ 7. 15 dәkәbir 1932 ç.

Васпасы 15 тийн.

ALMATY—MOSKVA

АУЫЛ КОММУНИСТ

Ғар сүзінің пурьтарыағы, ыргындары

Қазақ. елкілік партия комитетінің
партия — көрсілік журналы

Аянда екі бет сьағадь 1—сы сьағуы

Партийно-массовый журнал
Казахского крайкома ВКП(б)

„АУЛЫНЫИ КОММУНИСТ“

№ 7

15-декабрь 1932 г.

№ 7

Ауылда партия сүмьсың қайта қурув міндеттері

Бүгінгі күннің керекті міндеттері ауылды сатыжалдық тыр мен қайта қурув, қалқозданды саруvasьық — ұймдастырув сөннен пьоқайтув, егін мал саруvasьың өркендетіп, ауылда мәденіј қурылысты күсејтув. Бул міндеттерді орындау үшін ауылда партия кенес, қалқоз, көперетіп сәне саль әлеуметсілік ұймдарының сүмьстарының күнве-күн екпінді тырде үдер, күсејіп ауылдың қалың көрсілігін сатыжалдық қурылыс сүмьсына толық қатыстырув керек. Сондықтан ең алды мен ауылда партия сүмьсың күсејтпесе болмајды.

Партия сүмьстарының бүгінгі сүрістеріне қарағанда ајтарлықтай саясы қанағаттанқырарлықтай емес. Кейбір авдандардың да ұяларында партия сүмьсы ескі қалып пен сүгір бүгінгі тандағы партияның міндеттерін мөңгеріп, вәсебекке басқарып алып кете алмај отырағандары вайқалады. Бул сөнінде ауылда партия сүмьсы түрлі кірајкөм 25—ақпустағы қавлысында ауылдың саруvasьық тырлерінің өзгергендігін аяғьсында түрлері отыраған міндеттерге сәјкес етіп, ауылдағы партия ұймдары өздерінің сүмьстарының вайқында қата қураалмады. Осы дәвирдің негізгі міндеттері қалқозданды саруvasьық-ұймдастырув саруvasьың пьоқайтув екендігін ауылдық ұймдар әлі тусынбеген, сүмьсының вай салмақын қалқоздың өнімін ұймдастырувға авдармады деді. Қавлы да партия сүмьсың қайта қурув сөннен негізгі деректер

тер вөрıldı. Осыдан кейін ауылдық ұялар вайлық партия сүмьстарының негізінен қайта қурув керек еді. Овлыстық, авдандық партия комитеттері ауыл партия ұймдарына қолма-қол васылық көмек көрсетувді вурьноқьдан көрі күсејтуви керек еді. Міне кәзір төрт ај өтіп кетті, вйрен-саран қана авдандар мен төменгі партия ұймдарында партия сүмьсының қана тырге көсувге вастар вайы алқаны болмаса, Қазақстаның көр ауылдарында партия сүмьсы қана тыр мен қайта қурылув саван, соқ, деседө влады. Енбексі қазақ, Іле, Төңкеріс, Қарабалық, Көстек, Қана-қорған тағы осы секілді авдандардың астық дәйындау сүмьстарының өтеметө савандығы осы сүмьсы қана тырде ұймдастырмақандықтан. Егер партия көрсілігі сүмьстары вәсебекке сүрсе вундај болмас еді.

Будан валај партия ұймдары ауылда партия сүмьсың валајса қалдырувға, ескі әдіс, ескі тыр мен сүргізувге тіпті қол соқ.

Осы күндерде ауылда астық дәйындау, мал дәйындау, егіске дәйындау саруvasьық, қалқозданды пьоқайтув, мектеп — сүмьстарың сандандырув, көрселісала көрселі авдандарда қалқоздың серіктік әртел тырлерінің пьоқайтув, саруvasьық ерікті тырде қалқозға ұймдастырув, қазақ енбексілерінің қоныстандырув, орталық

partya kəmiyyətini 17-sentəbirdegi qavlısın çuzge asıruv çəne taqda osь sekildi kezektı mindetterdi partyanın sara çolınnı negizi men orında, avılda partya çumьsın negizinen qajta qurmaj orındaalmaq emes.

Partya çumьsın qajta quruv mindetteri; en aldь men ər bir avıdın carıvasıbьq tyrleri men sanasьr, qalqozdasuvdın kölemine səjkes etip partya-ıjmdastıruv tyrine qaraj ıjalar quruvdь kerek qıladı. Qalqozda carıvanın 50% nen kəvi ıjmdasqan avılda qalqozdьq ıja, carıvanın qalqozda tartıloqan sanь 50% ten kem voloqan avılda avıdьq ıja, carıva avılda ıja quruvqa kəmənes sanь çetkilikti volsa, Carıva avıdьq ıja ıjmdastıruv. Akımcılık avılda carıva avılda, qalqozdarqa partya myceleri ıja quruvqa çetpej, ondaqь varь tek voloqanь kandьjdattar volsn, onda kandьjdattьq toptar quruv. Qalqozdьq, avıdьq ıjalarda, qalqozdьq birıjgədilerde carıvasıbьq avıldarda partya toptarın ıjmdastıruv.

Ekinci mindet ıjalar ər avıdın turıms çajna qarar, tijisti vaqьtında kəminen ajna eki ret bir ınoqaj partya künin ötkizuv. Partya küni tek voloqanь vajandama çasav retinde qana etuv cart volmaj, kəmənesterdin sajasьj vilimderin köteretin oquvlardь da çurgizuv. Çıjььstьn volatьn vaqьtın əldenese kün vırın partya kərciligine kamsomoldarqa, qalıq enbekcilerge çarьjalap, çıjььsqa qalıq kərcilik tolbьq qatьstьrılsn, çajььs özi ara-sın çurgizuv vaqьt men iskerlik çumьs çasav men ötkizilsin, syjtir partya ıjasьnn çumьs kucejtetilsin. Osь rette kandьjdattьq toptarında da çıjььscaqьtьr etip oьtuvь kerek. Avdandьq partya kəmiyyəteri avıdьq ıjmdardın partya künin ötkizuvine kömek verip, vasçььq - çasasın. Vajandamacsь, çaqьs ygitci et, qazьrь velsendiler çıberuv, gazet kitəp taratuv, mədenijet çərdem verip oьtuv kerek. Avılda partya küninin etyvi avı kəmənesterdin vilimin köterip satsьjaldbь qurььs çumьstarın kucejtuvge əser veretindej volsn.

Ycinci mindet: partya ıjalar ər bir kəmənes rən völek çumьs istep, olardın bilim, təcirijvesin, nege talartььqın künve-kün cegip vilip oьratьn volsn. Osь lajьnca kəmənesterdı ıja vasqarmasь əvden tanьr alьr, olardın bilim- təcirijvesine qaraj partya çumьsın tapsьr ıjanın icki çumьsın kucejtuv. Kəmənesterdı, əsirese partyaqa çana kirgen kandьjdattardь, partya çumьsına ıjretuv. Satsьjaldbьq qurььstьn qıjьndьqtarın çenuv-çolındaqь kyreske kəmənesterdı qatьstьrьr, partya sara çolınan ava çajьloqan ykionçıldardın, apartunьstardın qandaj tyrlerine volsada, künve-kün kyreske partya çurtçььqın nazarın avjaruv. Bulər men kyresyvdiñ savaqь men kəmənesterdı təvijeler, vələvekce sьbьqıruv. Dıcran taptarın qarsıbьqna çavar verip, qalqozcsь enbekcil çurtçььqna vasçььq-etyv ədisin kəmənesterge kündelik çumьsta ıjrete oьtьr, təvije veruv. Kəmənesterdı Markis-Lenin vilimi men quraldandıruv. Sonın ycin avılda partya oquv tyrlerinin (mektep ıjırme) qandajlarь volsada, avıdın çaqdaj na qaraj ıjmdastıruv. Partya oquvna qatьsıraqan kəmənes qaldırtıv. Avı ıjmdarь kəmənesterge egin mal carıvasьnn teqnilkesin (Agra-teqniyke Zoo-teqniyke taqь vasqalar) ıjrenip, mengetyvine çərdem verip, oqan vasçььq istev.

Tertinci mindet: Qalqozcsь çekese enbekci carıvalarqa partya sajasьj ьqralьn çurgizuv, sonın ycin kəmənesterdı qalıq kərciliginde vasçььq orьn alsn. ıja kəmənesterdı carıvasıbьq mədenijet qurььstarın ər bir tarandayna völip taratьr qojuvdь durьs çurgizsin. "En aldь men endiristik orındardın manьzdbь çerlerine çaqьs kucterdı çıbersin. Kəmənesterdı endiris orındarında qolma-qol əzderi qıtьsatьn volsn, (4-pilennymin qavlısınan) Osь lajьnca endiris orındarına kəmənesterdı taratьr, völip qojьr, qalıq kərciliginde vasçььq çasasın. Vajandamacsь, çaqьs ygitci et, qazьrь velsendiler çıberuv, gazet kitəp taratuv, mədenijet çərdem verip oьtuv kerek. Avılda partya küninin etyvi avı kəmənesterdin vilimin köterip satsьjaldbь qurььs çumьstarın kucejtuvge əser veretindej volsn.

еңбек түрлері сатыжалдық және илік, еркіндік (универсальность) ұйымдастыруда күйеу. Аудың әр түрлі құрылымында сатыжалдық және, еркіндік ұйымдастыру өнім орындарында, қалқоздарда өндірістік мәжілістер, белсенділер құрылымы танысады, оларға басшылық қасар. Осының бәрінде кәмөнес және кәмөнес үлгі, кәмөнес екринді волю орындауы тізі.

Қалың көрсілікті сатыжалдық құрылымына тарту үшін аудың кеңестері, қалқоздар, кәсіпшілік одағы, аудың әлеуметшілік ұйымдарының көрсілік құрылымына партия ұжымы күнбе күн үздіксіз басшылық қасар, бақыт беріп отыру керек.

Бесінші міндет-құрылым ең ауыр салмақты төменгі ұйымдарда (бірінші дегерге қаруға аудың партия топтары) ағыстыру. Қалқоз бірінші дегеріндегі, қаруға аудың партия топтарында партия құрылымы күйеу. Партия топтары, партия ұйымдасты-

рушылығының басшылығы Райком, ұжым басқармаларының деректерінің толық орынлап, оны қуыға ағытып, кезекті партия міндеттерінің ендіріс қоспаны орындауға партия көрсілігін қолқозылар құрылымының еңбекшілерді толық түрде қатыстыру. Осы негіз бен партия тобы кәмөнесіне тәртіп беріп, топ ішіндегі партия ұйымдастыру көрсілік құрылымына қандандырып қосарып кетерің.

Осы қараларды орындап партия құрылымының аудың қайта құрылымда аудың ұжымдары ағытып, оны-ыстық кәсіпшіліктер тезінен қолына алуына қарай. Партияның ұйымдастыру-көрсілік-құрылымына қайта құрылуға Райкомдарының ұйымдастыру-нұсқау бөлімдерінің нұсқаушыларының қызырып, ағытып белсенділерінің ішінен таңдап қызметшілер қызырып, аудың партия құрылымына қайта құрылуға өзгерістер кіргізуі қазіргі ірі міндет.

Ауыда партия құмысынның тырлары мен әдістері

Ужаның басқарық орындары қалай құрылады?

„Қанаса басқарып, қанаса
— құмыс істей керек“ (Бстайна)

„Әр бір ұжаның қоғамдық орыны құмыс, кәсіпкерлік, я сақасы“ дейді биздің партия уставы. Осы негіз вен алағанда ұжаның ең қоғамдық орыны қалпы құмыс болды. Қалпы құмыс ұжаның барлық құмысын қуғызу үшін басқарма сайлап қояды. Басқармаға ұжаның ең кәдірлі, құмыс билетін партия сара қолың дұрыс алып келген және алып бара алатын, қалпы ұжанды басқаруы болуы алатын партия мүжесі сайлануы керек. Сайлау құмысында әр бір кәсіпкердің басқарма сайлауға лайықты деген адамның көрсетуіне, оны қақтар сөйлеуіне ес бір өгеу болмауы керек. Құмыста кәсіпкердің көрсеткен адамдары тизімге тіркеліп, олардың қақсы қақы аятылып, талқылануы, құмыста әр қақсысы дауысқа қойылып, сайланады. Сайлауғандар дауыстың көрсілігі мен сайланады.

Қандай ұжанды болса да партия мүжесі 3 тен 7 ге сеіп болса, онда қанды қаты сайланады. Егерде ұжанды партия мүжесі 7 ден көр болса онда ұжанды 3-5 адамдық 2 кандидаты бар басқарма сайланады. Ужанды мүжесі сань көр болса басқарма мүжесінің көрсетуіне болды, бірақ 7-9 дан аспавы керек. (Мысалы, ұжанды кәсіпкер 50-100 болса)

Басқарық, сын, өз ара сын қандай болмақ?

Партия басқарықын ұжалардың барлық іскі құмыстарында қуыге асуы керек. Ужанды басқарықын, әр-бір міндетті құмыс атқарған кәсіпкердің құмыстары ұжанды қалпы құмыс тындар, қақсы қақын, қаман қақың барлық кәсіпкер етін-еркін сылар, міндет аятып-талқылауы керек. Сөйлеушілердің, басқармалардың ұшынан қаралары толық талқылау салынып, тижісті ретінде партияның сара қолың қуыге асынуға сөйке қавы алынуы керек. Басқарық арқылы ұжанды құмыс партия

қуысының көтеріп, кәсіпкерлік және қатысып, партия құмысын қоғамды сақтауға қойу, пәрайтыв тижіс. Басқарық партия құмысын қуыгеуіңде қуал болуы керек.

Басқарық сын, өз ара сынсыз болмады. Кәсіпкердің өзі-өзі сылар қатысы аса біліп, сынқуы керек. Кәсіпкер бірінің құмысындағы міндеті бірі көріп, әкереуі, тызеві керек. Басқарманың кемшілігін де міндетінде көрсетіп сөйлеу керек. Өзі-өзі сылар мен бірге кәсіпкер әр бір қаварты құмыстағы кәсіпкердің міндетін көрсетсін. Қаварты қуыметкерлер өз кемшіліктерін өздері тавыр, аяты білу керек. Өзі міндеті тавыр көрсетуінде пәрайтыв және өзі міндеті өзі қасырған, өз құмысындағы міндеті көрсетіп тавы білмеген кәсіпкер сын және өзі міндетін кәсіпкер партияның құмысын қандандыруға, партияның және өзі мен сынқуына көмек көрсетеді. „Өзі қатысы асып, мөйліна алуы, оның себепін асуы, қатыні туықзуға себеп болған қақдайды салыстырып қарав, қатыні оңдауға керекті қараларды талқылау-мине салмақты партияның белгісі өз міндетін орындауы тарты, қалың көрсілікті тәрбілеуі, оқытуы деген осы болды. (Ленин XXV том, 201 бет). Осылайса өзін-өзі ұжалар толық қуызуы керек.

Ужанды құмыс қалай тәртіптеді?

Ужанды сайлауы мен басқарманы қақырып, оның мәжілісінде ұжаның құмыстары тарап-тарап тырге болып мүжесіне қуытеді. Мысалы, ұжанды құмыс, оқуы мәдениет құмыс, көрсілік үгіт құмыс, әжелдер арасындағы құмыс. Әр бір мүжесі өзіне тасырған құмысқа қоспар қасайды. Аяты, үс аяты қоспар. (Қоспарға ауыды сасыжалды тыт мен қайта қуыу, ескі

tutmuşstə özgertyv, mədəniyyət tənkeris məsələləri kiriyvi kerek. Çospar vasqarmada qaralır, aqtyq retujanın çalır çylybında bekyvi kerek. Çospar bekigennen kejin çumьs vaqьtında orьndalır turatın çaq-dajdь vasqarma kynve-kyn qadaqalar terti ter turuvь tijis.

Çeke kəmənes pen qalaj çumьs istev kerek?

Bul çumьstə orьndar, uja çumьsьn çyzege asьruv ucin ujanьn myse, kandydattarьn çumьsqa tartuv kerek. Uja əgər bir kəmənesti çeke bilyvi kerek.

Kəmənestin bilimi, əmir tarьjqь, qolьnan qandaj çumьs keletindigi, talartьlyqь, tавандьlyqь, minez-qulqь uja vasqarmasьnьn kyn-ve kyn vajqar, sьnar otьruvь arqьy ujaqa belgili voluvь tijis. Osьlaj əgər bir kəmənesterdi völek-völek tanьj otьrьr, vilimine, çumьs təçirijvesine qaraj olarqaj çumьs verilsin. Sol çumьsqa olardь təvijeler, vavьr yjretyvge kerek. Tapsьratьn çumьstar mьna tyrde volmaq: Sajasьj yjirmeler, mektepter acuv, oqьtuv, qalqozcylardьn, çalır avьl envekçilerinin icinde egin saluv, mal əsiruv, çər savuv, ykimeç dajьndьq çosparlarьn orьndav çəni-ndegi çumьstardь istev; qalqozdardь caruvacьlyq ujmьdastьruv çaqьnan nьqajtuv, eldi qolьstandьruv, avьlda mektep çumьsь, kitəp gəzetter taratuv, partьja tykimeç sajasatьn vudaraqaj tysindiriv, aqь osьndajlar. Mundaç çumьstardь çik-er əgər kəmənestin bilim təçirijvesine qaraj tapsьrьr istefir otьruv, syjtir ujanьn çosparь çumьsьn partьjanьn sara çolьna səjkester orьndav çoldarь osь.

Uja çumьstə orьndaluvьn qalaj teksermek?

Partьja çumьsьn kycejtyvdir bir tiregi-partьja derektivinin orьndaluvьn tekseriv. Uja əgər kimge tapsьrojan, əzi çasap çatqan isin, əzi tekseriv bul tekseriske partьja çurcьlyqьn tartьr otьrmasa volmajdь. Sondьqtan en aldy men uja çasap çatqan çumьstardьn orьndaluvь qaj bet pen vara çatqanьn tekseredi. Əgər bir çumьstə çyruvi tuvralь uja vasqarmada, çalır çylybsta məsele qojьr qaravda mindetti. (Mьsəl, qalqozda envek terti

tuvralь, qolьs'anuv tuvralь caralardьn orьndaluvь). Mundaç məsələlerdi qarajanda völek caralar kəçetilyvi tijis. Əgər bir kəmənesterge tapsьrojan çumьstardьn qalaj orьndalqanьna yzdiksiz qadaqalar, vaqьlar, olardьn tapsьrojan çumьstardь orьndavь tuvralь vasqarmada çalır çylybsta esep vajdamalarьn tьndav kerek. Eger viz ajtqan birijgədi volьr çumьs istese, birijgəcin vərinin çəne vastьqьnьn esevi birdej qaraluvь kerek.

Qandaj ədister men çumьs istev kerek?

Buqara icindegi qaj çumьstə vol-sada tysindiriv istev kerek. Kəçtin nazarьn avdara otьrьr, olarqaj istin manьzьn, sajasь mindetterdi tysindire otьrьr istev kerek. Bajtaq qalqozcylar, çeke caruvacь kedeçler men ortacalar partьjanьn, ykimeçtin qandaj sajasьj əlevmetçilik çumьsьna qatьssada ol çumьstə sajasь manьzьn viletin volьsьn, oqaj qarandь volmasьn. Eger məsele tysiniksiz volsa ol çumьstə orьndaluvьna vudara velse-ne k rise almajdь: tysinvegen çumьsqa savan volady. Kəçti tysindirimeç istegen çumьstan, rajda çoq. Ol ystirtin çumьs volady. Tysindire otьrьr, qalqozcylardь, çeke caruvacь kedeç, ortacalardь tolyqь men çumьsqa qatьstьruv kerek.

Qalьn kəp icinde çumьs tyrleri qandaj?

Caruvacьlyq, mədəniyyət əlevmetçilik çumьstardь qoləja aloqanda kəçti tysindire otьrьr satsьjaldьq çarьsqa ujmьdastьruv kerek. Qalqozda, avьlda egin caruvacьnda, mall caruvacьnda, mədəniyyət çumьstardьn tyri taravlarьnda da avьl-men avьldь qalqoz ven qalqozdь, birijgədi - men birijgədinə satsьjaldьq çarьsqa tysiriv kerek. Bul çəndə çarьs cartь çasalsьn. Çarьsta avьl qalqoz çumьscylarь arasьnda çumьstə mөлcerden artьq, sarasьn çaqьs etir orьndav ucin ekrindiler volьsьn. Bul ekrindiler arasьnda da çarьs vastalsьn. Aldьn-qь qatardəçь ekrindilerge vəçgi verilsin. Bul çumьstardь çaqьs orьndav ucin endiris məçilisterin çaqьrьr otьruv kerek.

Əndiris məcilisteri qalqozda, caruvasıyq avyldarda qalqozda çoq kedej ortaca çeke caruvalardan da saqıyladı. Oсь sekildi qalqozdın, birijədinin ər cümьs orьndarında kedej, ortaca çeke caruvalardın icindegi velsendilerdin məcilisteri saqıyladı. Məcilisterde cümьstın orьndalıv, qajtkende orьndavəja volatın caralar gə qaralsın. Syjtir vıqaranın cırtcılıqın köterıv kerek. Bunda da cümьs çoqar gə ajtqan tysindirıv ədisteri men istelsin.

Qandaj velsendilergə cümьs tapsıruv kerek?

Bıqara icinde cümьs istegende uja ər bir qalqozc, ər-bir kedej ortaca çeke caruva velsendilerin tanır vilyvi kerek. Olardın qandaj adam ekendigin, nege talav bar, nege çaramd, əmir tarıjq qandaj, çalır əlevmetcilikke kəz qarass qandaj ekenin əvden vilyvi kerek. Sondıqtan partıjada çoq velsendilerdi ənevojq vajqar, sanar otıruv kerek. Bul vilyv sınav çaj surar vilyv emes, cümьs tapsıruv, cümьsqa çegıv arqıl, cümьs varıyında vilyv. Velsendilerdin ər qajıyına əsirese bıqara icinde vedeli var, qolnan cümьs keletindergə partıjanın sara çolın, tar çolın verik ustaj alarında bıqara men qojan qoltıq aralass çoldastıq çəni men səlesir kərcilik cümьstın ədisin qoldanır, partıja ykimet derektipterin kəpke tysindire viletin velsendilergə, cümьs tapsıruv kerek.

Qandaj ədister men cümьs istemev kerek!

Qalqozcılard, kedej, ortaca çeke caruvalard, qorqıtır-yrkıtır cümьs çasalmassın. Bul ədis əkimcilik ədis. Bul ədis pen bıqara cümьsqa velsene qatısa almajdı. Əkimcilik çasaqan „qızmetkerler“ (vojama velsendiler) olardı yrkıtır çıveredi. Bul ədis bizdin partıjanın çolına orasan qajıy keledi. Əkimcilik ədisti tek volojan partıjanın dıcpandar çasajdı. Nege desəniz əkimcilik ədis pen cümьs çasaqan adamlar partıja, ykimet adamlar volır çırgen son eldin qaranojq kərciligi ykimet ədisi osıaj eken dep tysinedi. Ol ədisten zıjan çegedi, zəvir keredi, osının saldarınan kenes ykimetine senvevcilik kəz ven

qarajdı. Syjtir partıja, kenes ykimetinin bıqara aldında vedeli çoladı. Partıja çolın vırtmalavcılıq, teris çumьs istevcilik, əkimcilik, asıra siltevcilik təcirişvelerinin varide kəvinese avylda voldı. (Qaqıjanın sızinen). Osının vəri kərcilik ədis pen çumьs isteş almaqandıqtan volır çır. Oсь men birge avylda eski qazaqcıl ədisterdinde tamırna valta savıyladı. Ol ədister çoqar gə ajtqan əkimcilik pen tuvıjan ədis, partıja men kenes ykimetinin oсь kezdegı mindetine qajıy keletin ədis, osın ujar, kəmənestər anıq tysinsin. Qazaqcılstanın ər bir avdandarın təcirişveside əkimcilik pen çumьs istevdin qateleri kəp voldı. On ujar savaq qıluv kerek. Mısal, partıja çolın vırtmalavjan, əkimcilik, qazaqcıl, ədister men çumьs istegender Cıvar-Tav, Avıral, Qarqaral, Cıv, Qızıl-Orda sekildi avdandar voldı. Bulardın qatelerin endi partıja ujar gə özini çumьsına kezdestirmesin.

Qandaj velsendilergə cümьs tapsırlıması?

Səz çızinde velsendi volır, „qızıl av—ızdanır“, kəprik, is çızinde qolnan tyk kelmejtin, özın əzi velsendi etir kərcetir kejde „atanın“, „ruvdın“, „əkili“ volır çırgen velsendiler var. Bular „vojama velsendiler“, olar kəp icinde sajası cümьs isteş almajdı. Partıjanın sara çolın vırtmalavcılar, asıra siltevciler, syjtir kenes ykimetinin, partıjanın bıqara aldında vedelin çojıvcılar, naqız „solaqaj“, sodırlar, osılar voladı. Sondıqtan bularqa sajası caruvasıyq, mədenij qırtıl, əlevmetcilik cümьstardan mindetter tapsırlıması. Bularqa cümьs tapsıruv qavırtı.

Oсь men birge kenes, partıja çolına cın taza nişet pen verik volsada, vıraç sajası vıımı təmen, çumьs təcirişvesi çoq, qaratanımajın, öz beti men sajası cümьs alır çıre almajın velsendilergede sajası, əlevmetcilik cümьstar tapsırlıması. Bularqa sajası savaltıqın asır, qattandır, çaza vılr partıja çolın nıq alır çırip, öz beti men çumьs çasır, cın velsendilerdin qatarına kirgence, çumьs tapsıruvdan ujar toqtalsın, çumьs vermesin. Nege desəniz bulardın qate çasır alıvı mımkin.

„Војата-вельдлер“ партијада бар адамдардан, белмаса партијада қој адамдардан болувъ мүмкин.

Осы мен бирге „војата-вельдлердин“ терис қимъс қасавна тоқтау салынып. Тылынып. Олар қаварқа тартылып. Еңбекчилер виқарасы, војата-вельдлердин“ терис истеген, партиа қоып бирмалақан истерин, әкімчилік әдистерин солақалықтарын Сот, герев отындағына вилдиріп, асыр отырып. Сот отындары тергер қаза салып. Еңбекчилердин

қазыр аңызса да олардын қылықтары туғалы, қате истери туғалы көрсетулерине өгеу салынып. Мундай зыянқес војата вельдлер қалқоздан сықарылып. „Војата вельдлерге“ тыжу салып, олар мен қыре-суғе қалып қалқозсы, еңбекші көрсилігинін назары кең тырде аударылып. Партианың Өлкелик кәміжетинін 15 — ақпустағы қавлы-сының негізгі деректері осылар. Ужалар, кәмөнестер, қалып қалқозсы, еңбекчилер осыларды анық вилсин.

Kəsip orьndarьnda partьja җumьsьnьnь qarqьnь kycejtilip sarasь artьrьsьn

Qazaqьstan kəsip orьndarьnьnь özgecelikteri qandaj?

Qazaqьstannьn җyrıp turqan, salьnьp җatqan kəsip orьndarьna (Balqac kamvijnatь qurьlsь Qaraqandь, Qazpolijmetal, Aqtөve qьmьja kamvijnatь qurьlsь, Qazaq temir җolь qurьlsь, Semejdin ortalyq elektir ьstansasь, et kamvijnatь, Qaspyj Orьskij munaj turvasь, Rijdir, Qarsaqraj, Tyriksip җəne vasqalarь) җaьadan көp җumьsьclar əsirese qazaqtan көp җumьsьclar tartьldь.

1913-җылы Qazaqьstanda 55,200 җumьsь җызmetci bolsa onьn icinen qazaq 3200 bolsa, 1926-җылы җumьsьclar җызmetciler sanь 131,800 qa (onьn icinen qazaq 28,400) җetti, 1931-җылы 474,000 (qazaq 135,000) boldь, 1932-җылдьn ajaqьnda 675,000 (onьn icinde qazaq 225,000) bolmaq. Ekinci ves җылдьqta Qazaqьstanqa yster 846,000 җumьsь керек.

„Avьldan kəsip orьna kelgen qazaq җumьsьclarь өzi yjrenveden qьjnь җaьdajqa tьsedi. Ol cuqьl istejtin, ekrindi, өnimdi җumьsqa daьdьlanvaqan, ol җal aqьnьn envek өnimciligine vajlanьstь ekenin җaqsь vilmejdі, ol özinin satsьjalizim quruvь ekenin җaqsь uqraqan. Ekinci җaьnan oqan kezdesetin qьjnь җaьdaj: birinci—ol өneri artьq, mädenijet-turmьs җyzindeqi tilegi artьq orьs җumьsьsь men qatar җumьs istejdі, ekinci—ol көvinese vasqa ultardan ьqqan, qazaq tilin vilmejtin vastьqtar men, mamandar men istes voladь.

Syjtıp avьldan җana kelgen qazaq җumьsьsь өzine qьjnь җaьdajqa tьsedi. Ol özin cet көredi, ol җərdemdi özinin җumьsь uьmdarьnan, partьja uьmьnan izde-mej, özinin avьl birliginen, ult birliginen izdejdi. Sol sebepti onь naqьz җumьsь җыьp qajta təvьjelev savan, ult arazdьqь kycejedi. ьsondьqtan җana җumьsьnьnь sajasьj viliminin, mädenijetinin artuvь savan voladь.

Kəsip orьndarьnda җumьsьn qalaj vaqajlav керек?

Osь qьjnь җaьdajda biz satsьjalдь qurьlsьstь kycejtip, qazaq purьltarьja ь җasap җatьrmьz. Bul җaьdajda җana җetip kele җatqan җumьsь җөnindegі partьja җumьsьmьz, көpcilik arasьnda җumьsьmьz bul җөndegi mindetterimiz birinci kezektegi asa manьzдь җumьsьmьz, asa manьzдь mindetimiz voluv керек. (Өlkelik partьja kəmijtetinin pilenymindegi Galacokin җoldas tьn sezinen).

Qazaqьstan kəsip orьndarьnda җө көpcilik arasьnda җumьsьn qajta quruv, əsirese aralyq partьja kəmijtetinin IV pilenyminen kejin bir ьpьra ondala tursa da, əli naear, җoqarьda көrsetilgen mindetterge yjles emes.

Partьja җumьsьn qajta quruv neden va—staldь?

Partьja төmengi uьmdarьja aьrьqca көnil vөlip oьr. Munьn ycin Өlkelik partьja kəmijtetі partьja orьndarьnьn uьmdastьrьluv qurьlsьn qajta quruv, əsirese aralyq partьja uьmdarьn—partьja kəmijtetterinin seq ujalarь men, partьja toptarь men kə-mөnester men tuvra vajlanьs җasavьna vөгет volьp oьrəqan partьja көlektipterin җojuv caralarьn istedi. Barьqь vukil Qazaqьstanda 34 partьja көlektivі aҗratьldь (Rijdir, Qaraqandь, Stepnək, Qubьn җьn җəne vasqalarь). Məselen, Rijdirde 8 partьja көlektivі aҗratьldь, vurьn osь partьja көlektipterine kirgen 18 uja tuvra qalalyq partьja kəmijtetine vaqьndьrьldь, aҗratьləqan partьja көlektipterinin 18 җызmetcisi (onьn icinde qalalyq partьja kəmijtetinin aparatьnda җөki җызmetci) seq ujalarьn nьqajtuva җiverildi.

җumьsь җyrdim—bardьm qajta quruvdan qand aьnətijce ьvojadь?

Biraq partьja uьmdarьnьn uьmdastьrьluv qurьlsьn qajta quruv tek maqsaj

emes, ol vykil partýja çumьsьn ondav-
dy, ondiriske basçыbьqьn sapasьn art-
tyrudy quralь. Bir sьrьra avdandyq par-
tyja kəmiytetteri, bir sьrьra ujalar muly uqraj
çumьsьn tek qaqaz çyzinde qana qajta
qurqan.

Məselen, Kyrcimnin Avdandyq partýja
kəmiyteti qulьn çon altьn-volpiram kam-
viynatьn partýja kəlektivin açьratьp
5 ruyda ujasьn tuvra basçыbьqьna vaqьp-
dyqan. Is çyzinde avdandyq partýja kə-
miyteti çumьsь qajta quruvdy ajaqta-
maqan, partýja çumьsьnьn mazmunьn
ondav çoninde tьpьndь cara istemegen.
Ruyda ujalaryna qatçыlar verilip, çumь-
sь kycejilmegen: uja qatçыlarь arasьnda
turaqtamavçыbьq kьcti, ujalar vujraьn
məçilisin, çьjьbьstardь өtkizgenen vasqa
tyk istemejdi. Çumьsь durьs uьm-das-
tyruv çoninde avdandyq partýja kəmiyteti
ujalarqa çərdem kəresetpejdi. Öndiris-qar-
açat çosparyn orьndav isinde kəmiynatьn
qarqьndь nasarlaturь da osьdan volьp
otьr.

Partýja çumьsьn qalaj nьoçajtuv kerek?

Bir sьrьra partýja uьmdarь çumьsь
qajta quruvdy vas kezinde ədevir tavьs-
tarqa çetsede, ol tavьstarьn turaqtandyra
almady, ulqajta almady. Buqan Istepnək
partýja uьmьnьn çumьsь dəlel, qьnuvar
revral aьlarьnda olqьbьq volqan: kamviynat
altьn sьqaruv çosparyn volqanь 74%
orьndaqan. Munan kejin partýja uьmь
çumьsьn qajta qura vastaqan (ruyda par-
tyja kəlektiptyerin açьratqan, caqьtь ujalary,
virijgədilerde partýja toptary uьmdastьr-
qan, kəmənesterdin, çumьsçыlardьn vərin
derlik satsьjaldьq çarьsqa, ekrindilikke
qatьnastьroqan, partýja oquvьnda ojda-
qьdaj өtkergen, vasqa da osьndaj caralar
istegen). Munan kejin altьn sьqaruv qar-
qьnь aьdan aьja artьp, onim arqasьnda
çartь çыdьc çospar 100,5% orьndaloqan.
Biraq ekinçi çartь çыdьq vasьnda partýja
uьmь alqacqь tavьstarьna maстаньp, ar-
qanь kenge salqan, ondiriske basçыbьqьn
nasarlatqan. Munan nətiçesinde ycinçi
toqsanda altьn sьqaruv qarqьnь nasarlar,
çospar volqanь 81% orьndaloqan.

Partýja çumьsьna ystirt qaravçыbьq- qa çol verilmesin.

Qorqasьn qurьbьsьndaqь çergilikti
qurьbьs materijaldarьn dajьndav seqьnьn
ujasь az vaqьt icinde ylken tavьstarqa
çetisken. Çumьsьn qajta quroqançа bul uja-
da 11 kəmənes volqan, qurьbьs materijal-
darьn dajьndavda olqьbьq volqan, çumьs-
çыlardьn turaqtamavь kьcti volqan, uja
əspegen, uja qorqasьn zavьtь qurьbьsьn-
daqь enaritta qaloqan ujaqa esepelgen. Uja
vujrasьn sajlaoqan, yc partýja tovbьn uьm-
dastьroqan, birinci partýja çьjьbьsьnda, Öi-
kelik partýja kəmiytetinin IV pilenyminin
qavьlarьn talqьlaoqan, çьjьbьsta varьbьq
kəmənester, 80 camalь partýjada çoq
çumьsçыlar volqan, ekinçi çьjьbьsta Kaçə-
novic çoldastьn səzin, Ovbьbьstьq partýja
kəmiyteti pilenyminin bul məsele tuvralь
qavьbьsьn talqьlaoqan, ekrindilerdi qajta
teksergen, satsьjaldь çarьs carttarьn qajta
çasasqan çəne vasqa sonđaj caralar iste-
gen. Munьn nətiçesinde partýjaqa çana-
dan 18 ekrindi çumьsçь tartьloqan (onьn-
icinen qazaq 10, əjelder 5), ekrindiler
sanь 24 adamnan 135 adamqa çetker,
çumьsçыlardьn turaqtamavь toqtaqan.
Munьn vəri ondiriske de əser etken vurьn
virijgədiler çosparyn 50-60% orьndasa,
bul çumьstan kejin virijgədilerdin vəride
çosparyn 100-110% orьndaj vastaqan.

Partýja çumьsь tomengi vuvьndar- qa keçirilsin.

Qorqasьn zavьtь qurьbьsьndaqь seq
ujasьnьn təçirijbesinen kəpcilik arasьndaqь
çumьs, uьmdastьruv çumьsь kycejtilse,
əndiris çumьsьnьn da aloqa vasatьnьn
kərip otьtmьz. Çumьsь qajta quruvqa ken-
secildik kəz ven qarav zьjanqa sьqatьnьn
Qalbçьn kamviynatь ujalarynьn təçirijbesi-
nen kərdik. Partýja çumьsьna kəni
vəlyvdi kemityv ondiriske zьjan ekenin
„Istepnək“ tin təçirijbesinen kərdik. Olaj
volsa ər ujanьn mindeti—əzini partýja
çumьsьn kycejtip, onьn negizi men kəpci-
lik tavьstan tavьsqa vastav. Çumьs iste-
gende tijip qacьp istemej, navqançыlar is-
temej, birde qarqьndap, birde vəsəndəp
qalmaj, kyn ilgeri өlcep, picip çasaloqan
çospar men ynemi qarqьndь vəsərdetpej
ister otьruv kerek. Ənerli kəsip orьnda-

Avыlda velsendilerin dajьndav mindetteri.

**Biz avыlda velsendilerdi qalaj dajьndav kerek degen maselege kelместen
burьn, onь сыojaruvdьn kerekтиги, маңызь турralь soz qылаьq!
Ol qandaj??**

Vajlar elinde caruvасыьq qulaqь estip kəzi kərmegen yлken daqdatьsqa ucьrap, quldyrap tomen tysip varady. Sonьn men qatar cymьssьzdyq kəvejip, cymьscьlardьn, evbekcilerdin turmьsь avьrlar actьqqa ucьrap tysip cатыr. Qaj karyjtalьsь eldi aлыр qarasanda mylijandaqan cymьssьzdar var.

Al karyjtal elderi sonдаj ulь daqdatьsqa ucьrap, matalьp cатыqanda vizin kenes-ter elinde ves cьldьq cospardь oьdaoьdaj oьrьndap, ekinci ves cьldьqqa kiriskeli cатыrmьz. Birinci ves cьldьqь oьrьndavdьn arqasьnda Kenester odaqь satsьjalijim cəlynda əvden bekidi. Odaqьq qalyq kemeserler kenesinin ter aqasь c. Molyьp vajandamasьnda—Kenester odaqьnda satsьjalьsь tonkeristin sajasьj vastь mindeti cecildi-satsьjalijim cənip cьqь—dejdi. Əzimizdin eldin icindegi naqьz vastь qьjьndьq, Leninin „kimdi kim“ cəner: vizdi karyjtalijim cəner me, ja viz karyjtalijimdi cəner viz ve degen masele vytindej satsьjalijim rajdasьna cecildi. Əndiris caruvасыьoьj tegisimen satsьjalьdьq caruvасыьoьna ajmaldьyloqannьn ystine avьl caruvасыьoьj da satsьjalьdьq cəloqа tьsti, vьjьoьj cьloьj egistin 89 pьrsentin qalqoz sarqozdar egip, qalqan 20 pьrsentin qana cəke caruvalar ekken. En sonoьj karyjtalьsь tap voloqan vaj-qulaq tavьn negizinde cəoqaltьp oьtmьz.

Bul tavьstaroqа viz vəlseveklіk cəlda qattь turuv men, karyjtalьsьdyqqa varьq majdanda savuvьl saluv men, aporuncьldardьn Lenin cəlyna saloqan teorija cəqьnan volьsьn, is cьzinde volьsьn varьq savuvьldarьna tijisti soqьqьlь verip oьrtuv men ije volьp oьtmьz. Osь oьtken cьldardьn icinde aporuncьldardьn Lenin cəlyna necce iret savuvьl saloqandary volьdь. Məselen, sonoьj vaqьttaoьj vizdin tap dьcrandary mьzdyndьn tiligin oьrьndav ycm olardьn ekili

Ruvten tovь qandaj talap qoьjьp, qanca vizge or qazdь. Biraq bul talasta da vajlardьn tajaqьn soqьp ketyvcilerdin tas talqanь svoьjьp, vizin partyjanьn qatarь əsip, pьqajьp svoьjьp oьtьr.

Endi aldьmьzda qьjьndьqtar volmajdь, varьq qьjьndьqtardan oьttik qoj devge volama?

Olaj devge volmajdь, yjtkeni vizdin partyja men kenes ykimeti aldьmьzdaoьj ves cьldьqьn icinde tapsьz, satsьjalьsь qoqam quruvdь qolqа aлыр oьtьr. Bundaj ulь mindet ec vaqьt qьjьndьqsьz atqarьlmaq emes. Yjtkeni viz, ər bir tavьsqa yлken tartьs pen, yлken kyres pen ije volmaqьz. Tap dьcranьnьn qarьsьlasuvь əlde de kycti, sonдьqtan ilgeride satsьjalьdьq qurьlьstь kycejtkende vizge kəp kyc, ciger kerek.

Ortalьq Partyja Kəmitetinin qatcьsь Postьjсьp əktəvir mijramьnьn qarьsanьnda cəzoqan maqalasьnda vьlaj dejdi: osь kezde satsьjalьdьq qurьlьstьn bir talaj qьjьndьqtarьn vastan kecirip turmьz, onьn biri keьj bir avdandarda volьp turqan tamaq cəoьnan qamsьzdandьruv qьjьndьoьj. Bu qьjьndьqtardьn sevevine; degen sutavqа t. Postьjсop mьna tyrde cəvap beredi: qьjьndьqtardьn sevevi kəperetip, savdьqtav oьrьndarynьn kemdikterinen vassq viz əli qulaq vajlar tekterin əvden cəoqaltьp ylgirmegendigimiz; olar keьj vaqьtta cəke caruvalardьn keьj bir toptarьn, qalqozcьlardьn naqьz qaranoьj artta qalqandary sonьna ertip de ketedi. Sonдьqtan olar kenes ykimetinin cьrgizip cətqan astьq dajьndav, egin egьr, onьn cəoьmьn molaj-tuv sьqьldь caralarьna keseldik keltirьvge cara qoldanьp keledi. Munь men qatar kecegi kьni cəke caruva voloqan qalqozcьnьn usaq vajьsь sanasьn əlde vytindej cəja—almaqanьmьz cəoq. Qalqozcьlardьn keьj bir toptarьnьn vajlardьn ygitine erip

ketyvleri, purytarıjat ykimetı aıdındaqı mindetterin umıtır ketyvleri, qoqam mylkine ırtqıstıq kóz qaras pen qaravlar vólp turadı. Çoldas, Postıcor-vul qıyındıqtardıń taqtı bir sevevin aportıncıdardıń partıya çolıa qarıs kytetin, olardıń eldi yndıstırjelendirıv men avıl carıvasın qalqozdandıruvdı çana qulaq vajlardı tap esevinde çoqaltıvdı çırgızveske tırsıvılar, qulaqtardıń qarсылasıvılarına, ykimetke qarıs caralarına aportıncıdardıń velsene çardem etıvleri-dejdi.

Qazirgi keı bir avıldarda vólp otırqan varlıq mymkincilik vóla turır astıq dajındıqın çorta toltırmaı otırqandar, ykimetten alıvqa kelgende avızdarın arandaj asır otırır, qoldan kelse ne qurılm astıqın vermeske tırsır otırqandar osıqan ıspat emes pe? Qalqozdın vasında otırqandar arasında çı aınalmaj bir nese çyzdegen qarapı çóıp qalqozdın sıyn çoıarmaı, qalqozdan çırttı vezdirip otırqandar var. Tap dıcrandar emej vular nemene? Dım istemeı, qalqozdın kóliklerin qur savıvı men qurıtatın vojama velsendiler kimder? Qalqozdın vasında otırır, ykimetke vermev ycin ıloıy rısqı çıtik velsendilerge, qulaqtarqa çorta urlatır, ykimetkede, qalqozdaqtı adal enbekcilerge de dım qaldırmaı astıqtı bir tynde çoq qılatır, keıber çerlerde „kəmənes“ ataqqa mız volqandardı ne dejmız?

Mine osı dıcrandıń qarсылasuvın, olardıń vizin isterimizge salqan keselderin, aportıncıdardıń olarqa çardemderin viz kyreste, tartısta çoıamız. Solaj etip viz satsıjalıdıq qurılısta tavısqı ije volamız. Solaj etip viz astıq dajındav maselesin cecemiz. Sondıqtan da Lenin „astıq ycin kyres satsıjalızim ycin kyres“ degen. Qazirgi ylken mindettin biri-avıl carıvası maselesin durıs cecıv; vul çolda partıya ylken tavısqı ije vólp otır, vulı daledev ycin egistin 80 pırsentinin qalqoz, sapqozdardıń qolında volqanı eske tysıruv çetedi. Osı tavıstar vizge ne çyktejdi? Bir qalqoz mycelerin satsıjalızim qoqamının naqız enbekcisi etip qajtadan tırvijeler çoıaruvdı qalqozdardı çımdav-carıvasıdı çoınan pıqajıuvdı zizge qazirgi kynde birinci kezekte turqan mindet etip çyktejdi.

Bul mindetterdi otındajın kimder? Avıldaqtı, partıyanın sıyn velsendileri. Əıgi tap dıcrandardına, olardıń ökilderine soqıq veretin avıl carıvasın durıs vasqar atındar, qalqozcılardı durıs tırvijeler çoıaratındar velsendiler.

Qazirgi carıvasıdıqtar usaq carıvasıdıqtar emes, iri, teqniikenin soıqı tavıstarı men quraldanqan carıvasıdıqtar. Bytin kenester odaqın alqanda derevnede 200 mındaı qalqoz, 5 mındaı sapqozdar var, olar çoıarında ajtqan egistiktin 80 pırsentin qolında ustap otır.

Qazaqıstanda kelsek varlıq-orta carıvalardıń 64 pırsenti qalqozqa kirisip otır, 232 sapqoz var. Bular egistiktin 98 pırsentten asatın egisin qolına alır otır. Bul qalqoz sapqozlarda 4880 tıraktı, 581 komvajın var. Qazaqıstanda 74 mäsıjne-tıraktı ıstansası, 172 mäsıjne-pıcen ıstansası var.

Qazaq avıldarına kelsek, onda 38 M.T.S. 139 M.S.S. 1.107 tıraktı var. Qazaq avıldarının vıgız vıgıqı kıcırelikten çoıp otırıqı vólp çatır (200 mındaı carıvasıdıq otırıqılandı). Solaj volqanda vul carıvasıdıqtardı vasqaruv-kisi taıdajdı, velsendige bilim men quraldanıvdı kerek qıladı. Olaj volmaqanda ol vındaı carıvasıdıqtardı vasqara-almajdı, vascıdıq ete-almajdı. Avıldaqtı qıyındıqtardı çoııv ycin, oıan durıs vascıdıq etıv ycin, avıl carıvasının teqniikesine çetııv kerek. Sondıqtan çoldas Galacıkın „bizdin kadirlerimizin, əsirese ulı kadirlerinin əsyvi bizdin carıvasıdıq çoınan əsyvimizden, bizdin saıası çana mädenij mindetterimizdin əsyvinen temen qalıp otır“ (20 inci əktəvirde. Almatı velsendilerine saılegen vajandamasınan). Sondıqtan ənerli kəsip kadirlerin dajarlavdı kycejııv men birge avıl carıvasıdıq kadirin dajarlavdı kycejııv kerek. Bul çol da avıl carıvasıdıq mamandarın dajarlatın çoıarqı dıreçeli mektepter kəcejııv men qatar, partıya vıgıqı çoıar dıreçeli mektepterdi avıl carıvasıdıqının çoıarqı dıreçeli kəmənestik mektevine ajaldırıp otır.

Çoıarında ajııqan ta dıcrandardı çoıaltır, qalqozcılardı naqız durıs en-

авыл парт-ја уյьмдары җааьдај җасавлары керек.

2) Авылда дауыстар кәзет оқытып, устар ырааьрамды оқыр туыр тусиндиретин уйрмелер асыын деп отыр. Кәмөнестери, парт-јасыз белсендилер өз elimizde, чет elderde неволяр җатқанлы билмејди. Сајасы билiminin vastавсы парт-јанын устар ырааьрамлы билмејди. Кирајкөм буны җургизув авыл парт-ја уйьмдарынын иль mindetterinin biri деп mindetter отыр. Бул кәзет җорналды дауыстар оқувдын онайлыгы сонда, сајасы толыг билikti болмаса да, әр бир кәзетке җагсы тусине-алатын кисилер болса буны җургизе алады. Бунда әлбетте кәзетти басанан оқығаннан ајааьнан бир җоувоја болмајды. Бунда да оқытып мақала-қабарларды оқытып киси сајлар алу керек. Бунда авылда җургизилип җатқан тырли навқандарға арналыр җазылан мақалаларды, укимет пен парт-јанын қавыларын җана болардын қалај җургизилип җатқанлы туыраль қаварларды оқув керек. Чет elderde воляр җатқан истер туыраль да оқув керек, оларды тусиндирув керек, сонан сон тындауылар җааьдыр кетпен уоин җазылан қызьқты әнгимелерди, peletonдарды оқув керек.

3) Авылда да қалдааь сықылды кәзиги кунде воляр туқан сајасы мәселелерди уйренув уоин уйрмелер асыр, буларға оқытыуыларды бутин авдандааь сајасы билikti адамдардан қурастырысын деп отыр Кирајкөм. Буқан Рајкөмдар қандај тақырыптар оқылатынын белгилевдин устине уйрме басылатына керекти заданыја, материялдарды даярлар берип отырулары керек. Ғана Кирајкөм осы сајақты оқувдын тырлерин алы кунниң icinde бир өткизув керек деп отыр.

4) Авыл кәмөнестеринен җоуароь парт-ја мектептерине сарпарт ыкөлдерге тызувге даярлав уоин авдандарда көристер асыын деп отыр Кирајкөм. Барлыгы бир җылдын icinde 3 тындај киси даярланыр,

җааьн ара да бир тындај кисилер даярлансын, бунда оқувдын бир җыл болсын деп отыр. Буны авдандық, овылыстық парт-ја кәмијеттери җузеге җоуарыр җаты ма, җоу ва? Бул тырдин маньзы улкен болувоја керек, уйткени бир җылдын icinde савагсыз кисилерди де сарпарттарға җарааьндај етип җоуарувоја волады.

5) Ен ајааьнда бурыноь камбувздардан айналдыгылан авыл җаруvasьлыгы җоуароь парт-ја мектептери туыраль. Бунда бурыноьдај тек сајасы билimдерди ояна уйретвей, онын устине авыл җаруvasьлыгы қылымдарын уйретип еки җааьна бирдей етип җоуармақ. Агираном, авыл җаруvasьлыгы теқнијкесин мал вақуысылыг қылымдарын җагсы билдирип җоуармақ. Бунда оқув 2 җана 3 җылдық. Бунда авылда парт-ја қызьметтеринде волаандардан басқа авылда, қалқоздар да, сарқоздарда истегендерденде алынааь җана парт-ја да җоуларда алынады. Онда билim җааьнан 4-5 җылдық авыл мектептерин битирген болуылары керек. Бунда қарҗы җааьнан, җана басқа турмыс җааьнан барлыг җааьдај җасалмақ. Сондықтан бунын авылға қызьметкерлер даярлавда маньзы зор болувоја тийисти.

Минекеј, белсендилер җоуаруудын җолдары қысқаса айтқанда осылар болувоја тийисти. Бул қызьметтерди җузеге җоуарув онај җумыс емес, буқан авылдық парт-ја уйьмдарынын артымај талмај қызьмет етуылері керек. Осы қызьметтерге толыг басьлықтары керек. Қай бир парт-ја уйьмдарынын навқаннан қојтймеј җаты деп бул қызьметти җылы җавыр қојатындары да бар. Буқан тийисти соққы берув керек.

Қазиги кезде барлыг қурылыстардын тыјини кадыр мәселеси воляр тур. Әсиресе авыл җаруvasьнда бул мәселе қатты тур. Бул мәселени парт-ја қылына алы, оны сесбек соқан төменги парт-ја уйьмдары да сиқы китисип, белсендилер даярлав қызьметин теждетуылері керек.

Kөсрели, сала көсрели авдандарда дајындалуы mindetteri

Ортаық партия кәміјтети Қазақстан ағы саруасылы, әсіресе мал саруасылы туралы сьоарған қавлысында көсрели, сала көсрели авдандарда егін кәсібин өркендетууге ајығыса маңыз беріп отыр. Отырығысыда ајналған енбекчилерді қалқоз қуғылына көсіруу үсін, олардын тұрақты мал азығы қоры болуы керек, өздерін астық пен қамтамасыз болқандай егістігі болуы керек. Міне бул сараларды сызге асығанда қана көсрели, сала көсрели авдандарда мал саруасылыны сатысјалдық сол мен ілгері bastырмақрыз. Оларды қалқоз қуғылынын сьоарғы сатысына дајындамақрыз. Олж болса, көсрели, сала көсрели авдандарда алдағы егіс навқанн ұймдастыруу сұмысынн маңыз өте күсін. Сондықтаңда Өлкелик партия кәміјтети мен Қазақстан қалық кәмесерлер кенесі бул авдандарда егіс навқанн ұймдастыруу мәсесін секе қарар, ајығыса сьоспар белгілер отыр. Овылыстық партия кәміјтetterинн санынан қурылған кәмесілер, сьет, суу мекемелеринн отырығыландыруу, мал саруасылы авдандары сұмысын басқаратын сектірлері бул авдандарда егіс навқанн дұрыстар өткізууге ајығыса сол басылды, етуві керек деп отыр. Онын себеві, сонғы вақтыда сејін мал саруасылы авдандарында егін кәсібин өркендетуугеде сөнді көніл бөлінбеј кеіді. Навқан вақтында авдандардан егіс мәнімені келгенде, сьоспарды қалај отындаыр отырылнн зерттер тексергенде алды мен егістігі көр авданға бөлінеді. Барлық күс сол егісі мол авдандарына сұмсалды. Сыјыр, егіс көлемі аз авдандар сьақсы істесін, сьаман істесін, бәрі бір Овылыс тақтырнн „олар сесрејді деген“ көз қарас пен ұмытыр кетеді. Ал сьында әр авданнн саруа сьақдајын алыр қарақанда, мысалы Талды қорған авданьда 90 мың гектір егувдін қандај маңыз болса Сет, Қонырат сыяқты авдандарға 4-5 мың гектір егувдін маңыз сол авдандардын өзине сондај зор Недеде онда

да несе мындаған қалықты тақтырнн сесіледі.

Мал саруасылы авдандары қандај сьоспар белгілер отыр?

Қалық кәмесерлер кенесі бекіткен сьоспар војынса көсрели, сала көсрели авдандар 1933-сылы 511 мың гектір егувлері керек. Онын ісінен вјдајы-149 мың, тары-255 мың, сулы-12 мың, арпа-13 мың гектір болуы керек. Бул сьоспардын тығел отындалуына үкімет тарарынан толы сьақдајлар сьасалыр отыр. Бірінсі үкімет 16 авданға сьоспарда көрсетілген егіс көлеміне сөтеріліктеј туқты беріп отыр. О авдандар мыналар: Қарсақрај (Он тыстік овылыс) Торқай, Батрақ-қара, Салқар, Тавын (Ақ төве), Манқыстав (Батыс Қазақстан), Енбекчилер, Сарысуу (Қарақанды овылыс), Сьноқыстав, Абығалы, Суу (Сьоыс Қазақстан овылыс), Сет Балқас, Қонырат, Сұбар тав (Алматы овылыс). Бул авдандарға 347 мың бул туқты белгіленіп отыр.

Екінсі-22 авдань үкімет алдағы 1933-сылдын астық дајындау сьоспарынан босатыр отыр. Қарсақрај, Қызы құм, Араі, Батрақ қара, Торқай, Салқар, Тавын, Манқыстав, Сьылы-қоса Сөмір, Қызы тав, Енбекчилер, Еркінсілік, Сары-суу, Қорғалсын, Суу, Абығалы, Сьноқыстав, Сұбар тав, Сет, Балқас, Қонырат авдандары.

Үсінсі үкімет вурьн егін екпеген көсрели, сала көсрели саруаларға егін ектіруу сұмысын ұймдастыруу керек деп отыр. О саруаларға сьалр егін сьоспарынан тыс 80 мың гектір сьоспар белгіленіп отыр. Көлігі кем қалқоздарға көлік сатыр алуға мемлекеттен қарыз ақса, мәсіне сайман қана берілімек.

Міне Кәменес партиясы мен Кенес үкіметинн бул істер отырыған саралары көсрели, сала көсрели қазақ енбекчилеринн сатысјалдық сол мен саруасын өркендетувинде ајығыса маңыз бар. Оларды отырығыландыруға, авыдағы қалқоздарды (әсіресе бірлесіп егін салатын, пісен саватын серік-

t t rdi) uյm dastıruv, carıvacılyq, çaqı-
nan nıçajıuvqa ken tyrde çaqdajlar ças-
saly otır. Kəcpeli, çala kəcpeli avdandar-
cın vələcekeri bul çaqdajlardı tolyq
rajdalana bilip, egis çosparyn tolyq
otındar cıoıuvqa oş bastan dajındaluv-
lar kerek. Bul çəndə avyl kəmə-
nesterinin aldında qandajlyq
mindetteri var?

Aldı men qalqozdar men çeke carıva-
lardın arasında çospardı durıstar orna-
lastıruv kerek. Ər avıldın, qalqozdın çaq-
dajların tolyq esepsev kerek. Mıysaly, çer-
ınoajı, kəlik, adam küsteri taqı vasqa-
lar. Çospardı ornalastıra otıtır, oş bas-
tan vıtırn egin ekken carıvalardın tuqym
qorın çıjnaqtavına ajıqca manız verıv
kerek. Buqan varlyq kuc, varlyq ınta çım-
salsın. Kəcpeli avdandarda tuqym qorın
çıjnar volıqanca qalqozdar astıq pen sav-
da ete almajdı. Mine sondıqtan da tuqym
çıjnav məselesi ylıken manızdı məsele.
Astıq dajındav memlekettin çospardan
vosatılqan kəcpeli çala kəcpeli avdandar-
da çergiliktı uյm dastıruv çospary men kəp-
etipter astıq dajındar çatır. Ökəlik par-
ıjı kəmitetı men Kameserler Kenesinin
qavılyş volıqca ol dajındalqan astıqtar
tuqymqa çımsalmaq. Bul astıqtın avdan-
dıq çer belınderı, avyl kenesterı durış
esevin alıp, onın aman saqtaluvına oş
bastan qam çasavlar kerek.

Qalqozdardın, çeke carıva-
lardın egin salatın çerın erte
bastan belgiler verıv kerek.
Ortalıq Qazaqıstannın qajıy bir avdan-
darda egiske qolajly çerleri bir ınoaj emes.
Ər çerde, qajıy bir qalqozdın çerı çet-
kiliksiz de, qajıy bırevlernıki artıq.
Əsirese otırtıqılyqqa ajnalqan çerlerde
mundaj çaqdajlar çıjı kezdesedı. Sondıq-
tan avıldıq kenester, çer belınderı erte
bastan çerı az qalqozdardın özine belgi-
lengen çerden tıs artıq çerden verıvı ke-
rek. Solaj der qalıq kameserler kənesı
qavılyş çojatır otır. Avyl ıjalatı çəne
kəmənester bul meselenı erte bastan avdan-
dıq mekemelerdın aldına qojır cectırıp
alıvlar qacet.

Egiske kerekktı məcıjne-sar-
mandı erte bastan qam dıv, tyze-
ıv çımıyş avıldaqıy partıjıa

uյm dastıruv nı negizgi mindetı
nıñ bırı. Bul avdandarda məc nı saı-
man sonıq çıldarda qana kəveje vastadı.
Bıtırnıq aqac soqanın otın zavıttan
cıqıqan məcıjne vastı degen men kəp çer-
lerde məcıjnenın tetıgıne avyl enbekci-
leri çete tasesıp ketegojıqan çog. Sondıq-
tan məcıjnenı çamav, tyzetyv men bırgı
qalqozcılardı, enbekci çeke carıvalardı
ol məcıjne men rajdalanuvdı yjretyv çı-
mıyş da oş qıs icinde çırgızılyvı tıjıs.

Egıstın çosparyn san çaqınan
otındavqa tıjıstı qam çasav men
bırgı, egıstın cıqymdılyqın art-
tıruvqa asa ylıken kənil volıv
qacet. Aqırtıq otırdıq qılymın
tavıstarın kəpke tısındırıp, onı
ıçyızında qoldanuvqa çara kə-
zdev kerek. Bul çəndə mınamın-
detterdı çyzege asıruv kerek. Ər
bır qektır çerge seveletın tuqym-
nıñ mələerın tolyq qoldanuv,
çerdı durıstar çırtıv, çırtımen
aram çəp vasır ketrejtın çerge
seıvıv, tuqym tazartıv, tuqymdı
tegis dərilev, egin salatın çer-
ge qar toqtatır qojıv tıqı vasqa-
lar. Mine bul çojatılda kərsetilgen çımıy-
tın bırı qalqozdar icinde qurılqan bırtıgıdı-
lerdın çosparyna kirtgızıp, ər kım ne
ıstejtındıgın oş bastan bilip, egis navqan-
na qazıden dajındala verıv kerek.

Kəcpeli, çala kəcpeli avdandardın bı-
sırvasında məcıjne tıraktı vıstansaları
var. Varlıqında da qıcen, tıraktı vıstansa-
ları var. Bular ıçyızında qalqozdardı
uյm dastıruv bılyvleri kerek. Qalqozdarqa
cın çol vasıy volıvlar kerek. Əsirese
bırlasıp egin salatın, çəp çavatın serıktıke-
nde qalqozcılardın enbegın durış uյm dastı-
rıtır, çımıyş naqıy ızdelıaj negızı men
çırgızıp, çımıyş ıstegen qalqozcılardı da,
çımıyşqa qatınasqan qalqozcılardın (se-
rıktık mıcelerının) çeke menceındeğı
çımıyş kəlıgı otındalqan çımıyşlardı enbek
kynıne çaqır durıstar vaqıaj bılyv ke-
rek. Sytıp qalqozcılardın çımıyşda ıntasın
artıruv kerek.

Ərıjne bılyqı egis navqan qızuı tar-
tantıyş negızı men etpek. Ömırı bıtyvge
ıajalqan tar-vajlar tavı, olardın əgentleri
onıy apartıncıldar, „soıcy“ sođıttar

partýja men kenes ykimetine qarsy qymlyn ajap qatmajdy. Olar avylda satsýjalizm çolý men ötkendetyvdegi vizdın sahalarymyzdy çyzege asyruvqa talaj ögetter çasamaq. Mine avyldaq partýja ujmdary bul tap dusrandaryna ajanvaj soqqy bere otyr, buqara enbekilerdi, avyldy satsýjalizm çolý men ilgeri bastyruvdaq

partýja urandary, partýja qavlylary tondiregine ujmdastyra vilyvleri kerek.

Köspeli, sala köspeli avdandarda egis çosparyn tolyq otyndap syruv arqaly Qazaqstan valsevекteri, Ortalyq Partýja kamijtetinin 17-sentävirdegi qavlysynda tapsyran mindetterdi is çyzinde otyndaj alatyndyryn kersetuvleri kerek.

Отырқсыландығуыңа дајындық сұмыстары.

**1933-сылы отырқсыландығуың сұмы-
сы қай вақыт пен сүргизилмек?**

Ортаық Партыја Кәмијтети осы сылы 17-сентябрдегі қавлысында, көспели сала көспели қазақ елін бирте-бирте отырқсылдық-қа ајналдығуың сәнінде Өлкелик партыја кәмијтетинин қолын дурьс деп тарқан. „Қазақ авылың сатсыјалдық тығ мен қайта қуғуың-сәнінде отырқсы elderdi кәлектірке ұјымдастығуың үсін сағуасылық азық-тылик, егін сағуасылық қорың қасанды, мал сағуасылық мен қатар сағуасылық тырлі үјлері бар рәсәлкелер ұјымдастығудың керек деп ұсынаған.

Отырқсыландығуың сұмысы, кәлектер-дендіғуың сұмысындағы сыјақты кедей-ортасалардың өз еріктері мен қатынасуы мен қалыңкөртін өздері ынталы болуытары арқасында, апартунсылдық пен ең алды мен оңсылдық пен (осы мәсәледегі сәргілікті ултсылдық пен), „солсылдық“ асыға салтевсілік пен қуғесуы арқасында-қана көнілдегідегі оғьндаыр сьоғадь“ деп ескерткен. Отырқсыландығуың сұмысы міні осы негізгі вақыт пен сүргизілуы тіјіс.

Одақтық Қалық кәмесерлер кенесинин осы сылы-нојавірде көспели, сала көспели қазақ елін отырқсыландығуың сұмысының 1933-сылға қасалмақ қоспағы туғралы сьоғар-қан қавлысында Қазақьстанның авы сағуасылықь оның ісінде мал сағуа-сылықь сатсыјалдық қол мен өркәндітувдегі маңызь бар. Қазақьстан ұјымдарының алдында тұрған міндет-отырқсыландығуың сұмысың тузуың вақыт пен сүргизіп осы қавлыны толық іс қузіне асығудың қамтама-сыз етуың—делінген.

**1933-сылы отырқсыландығуың қос-
пағы қандај болмақ?**

Одақтық Қалық кәмесерлер кенесі бірін-сі нојавірде сьоғарған қавлысында—1933с. 120-мың қазақ сағуасы отырқсыландығы-зың; оны 70-мың өткен сыларда отырқ-

сыландығыр бітреген 50-мың сағадан отырқсыландығылатың сағуасылықтар болың деді.

**Осы сұмысқа үкімет тарапынан
верілетін қардем қандај болмақ?**

Сол қавлыда-осы сұмысқа 43 мылјен 200 мың сом үкімет тарапынан қарғы сұ-мсалың, өндірісті мәсіне қорың қуҗестуы мағсаты мен 10-MTS, 10-MPS асылың, үј-қора салуы сұмысына керекті сылы, сеге сыјақты заттар верілің. 10-мың темір білекті арға сиверілің. Отырқсыланыр қатқан елде-ге мал сағуоздары қас төл малдарының 10-пүрентин, қалқоз пермилері 30-пүрентин сатувоға ерікті болың-деп отыр.

Үкімет тарапынан көрсетілмексі мына ајтылаған қардемдер отырқсыландығуың сұ-мысының көңілдегідегі оғьндаыр сьоғуы-на толық қардај туғорьзанды.

**Сәргілікті партыја кенес ұјымдарының
міндеті не?**

Кенес қалқоз басқармаларының міндеті отырқсы болатың elderdin авыдық ұја, авыдық қоныстануы сұмысына өз еңбек-терин, олардың өздері сұмсаятың қарғыларың толық ұјымдастығуың болуы керек. Сүјтіп отырқсы болатың елдің еңбексілеринин сүртсылықь көтерув керек. Өткен увақыт-тағы тәсірлібеден отырқсы қалқоздардың үј-қора салуы сұмысына көр сәрлерде тіјісті көніл бөлінегендігі байқалады. Отырқсы-лануы сұмысың атқаратың біріјгәділер қуғылмаған, қалың көр ісінде көрсілік, ұјымдастығуың, мәденіјет сұмыстары өте пасар болған.

Алдымыздағы сылы, өткен сылардағы кемсіліктерді болдырмај отырқсыландығуың туғрасындағы басталған әр-бір сұмысты қалајда ајақтар бітіріп отығуың керек.

**Алдымыздағы сылы отырқсыланды-
ғуың сұмысы қандај қолдар мен
сүргизілмек?**

Өлкелик партыја кәмијтети мен Қалықкә-месерлер кенесинин 15-нојавірдегі қавлысы 33-сылдың отырқсыландығуың сұмысы үс тырлі

Отъьдсь волюан elderdin сарувасыьд җумьстарьн қамтамасьз етерликтеј өз ортасынан қызметкерлер дайындап сығарувалдыңы қатардағы җумьстын бири, сондықтап қысқа суректи кыристер арқыь, қалқоз вастықтары, еңбек иьмдастырувсылар, есепчилер, трактыг васықда авыл сарувасыьд мәсijenelerin җургизувчилер сыжақты қызметкерлер дайындав исиниң сараларьн естен соқартав.

Ағыраномдық, мал дәрigerлиги туқымьн асылдандырув көмектерин көрсетув җумьсы да қатты ескерилыви тийис.

Алдымыздағы 33-ғылдағы отъьдсыландырув җумьстарьньн негизги mindetteri осылар.

Қазақьстаньн варьд партија иьмдары отъьдсыландырув җумьсына ири мапыз берип, тольд васыьд көрсетув, суйтип еңбекчилердин назарьн авдара көтерув арқасында, Орталық, Өлкелик партија кәмийтеттериниң, Қалық кәмесерлер кенәсиниң қавьларарларьн тольд җызеге асығамыз.

Отъьдсыландырув җумьсыньн көңилдегидеј иске асылувь җоспардың дурьс җасалувьна вайланьсты.

Birlesip egin saluv, picen savuv seriktigi qalqozdın qaj tyri?

Qalqozdın tyri—satsyjaldı qurlystın kəzirgi əsyv dəvirine ər avdannyñ caruvacılıq şaqdajına yjlesimdi voluvı carı. Sondıqtan, kəzirgidəvirde Qazaqıstannın keı bir avdandarında (əsirese kərpeli, çartkərpeli avdandarda) caruvacılıq ana qurlym berkingen ərtelderdi vajandı etyv men qatar birlesip egin saluv, picen savuv seriktigi keı tyrde əris aluvı kerek. Kərpeli, çartkərpeli avdandarda qalqozdın en qolajly tyri kəzirgi dəvirde osy birlesip egin saluv, picen savuv seriktigi volıp otır, bul-qalqoz qurlystıñ negizgi tyri-ərtelge etetin qalqozdın bastavıs tyri volıp sanaladı.

Qalqozdar—caruvacılıq tyri retinen satsyjaldı caruvannyñ bir tyri volıp esep-teledi. (b Stalin)

B Stalin çoldas qalqozdın çalıp qalıq caruvacılıqında onıñ, mañızyn osylaj dep vaqıalaqan. Kəzirgi dəvirde qalqozdın uc tyri var, olar: 1) Birlesip egin saluv, picen savuv seriktigi (toz), 2) Avı caruvacılıq ərteli çana 3) kamuvna.

Birlesip egin saluv, picen savuv seriktigi qalqoz qozğalıstıñ bastarqı tyri, sondıqtan bulda satsyjaldı caruvannyñ bir tyrinen sanaladı. Ər bir qalqozdın, onıñ icinde ər-bir egin saluv, picen savuv seriktiginin maqsatı mñnav: “Çalılar, ke-dejler, orta caruvalar caruvacılıq ondav caruvacılıqın tavar onimin kəvejtuv, enbek onimdiligini arttırıv, seriktik mycelerinin mädenijetin sajası bilimin arttırıv turmıstın ondav maqsatı men özderinin kycin qosıp birigip egin saluv, egin çynav, picen savuv, çer ondev ycin sol sjaqtı eqincilik mal azıqlıq tavuv, mal caruvacılıq kycetıv çonindegi vasqa çumıstardı birlesip istev ycin öz vqıjarlatı men birlesip egin salatın, çer savatın seriktik volıp uymdasadı” (yğili ustaptan).

Birlesip egin saluv, picen savuv seriktiginde ondiris quraldarı tek volqan mavıstı çumıs kezinde çana (çer ajrıv,

egin egyv, egin çynav, picen savuv çana osy sjaqtı çumıstar) birlesip pajdalanıladı. Barlıq egistik, picendik çer ortağ pajdalanıladı, çajlym çer seriktik mycelerinin çalıp pajdalanuvında voladı, qora qıstavlıq qasında çer qalqozcılardıñ çerke men-cikti pajdasında voladı; Bul tıvralsı ustaptın 4-vavında vıaj delingen: “Aldına qojdan maqsatına çetıv ycin seriktik tuqımdıq ajıq-vıqqa, vıvra-qocqarlardı, çer ondev ycin salınqan orındardı, qıdıqtardı, avı caruvacılıq məcijne-sajmandardı: çer savatın məcijnelerdi (kəselke), egin savatın məcijnelerdi (lavagirejke), at tırmaların, çana vasqaların seriktik mycelerinin ylesine keletin egiske kerek tuqımdıq məcijne-sajman, astıq çana seriktiktin vasqa mylkin qojuvqa kerek saraj, qorajardı ortaqtastıradı..”

Birlesip egin saluv, picen savuv seriktiginde tavıs volıv çumıs ərteldegide tek çana qalqozcılardıñ sinirgen enveginin san-saravına qaraj çyrgizilmı, osy men qatar mycelin ortaqtastıqlıq caruvacılıqqa qatnasqan mylakterinin sanı da esepke alıladı.

Birlesip egin saluv, picen savuv seriktiklerinde çı sajnı çalıp tavıstan 5-10 pırsent cegerilip satsyjaldı qor uymdasıtlıq otıradı. Syjtıp, birlesip egin saluv, picen savuv seriktiginin qalqozdın ekinci satıstı-ərtelge ajnaluvına dajındıq çyrgiziledi. Seriktik ortada qı satsyjaldı qordın esevinen ortadan pajdalanıvqa iri carıva sajmandarı, ondiris quraldı, tuqımdıq mal, ajıq-vıqalar alıp ortaqtastıqlıq caruvacılıqtın negizin sala vastajdı.

Birlesip egin saluv, picen savuv seriktigi qalqozdın negizgi tyri emes, ərtelge tegis voj urıp seriktikti ərtelge qarama çarıs qojuvqa volmajdı. Sondıqtan onı qalqozdın negizgi tyrine kəcip qalqoz qurlystın kycetetin bastavıs tyri etip pajdalanıvıvımız kerek.

Partıjanın 16-çı sıjezi eqincilik avdandan vasqa avdandarda qalqoz qozqaj-

льһн кысейтыҗге даҗьндьҗ җумьстарь җө-
нинен сьҗаҗаҗан җавльһьнда „даҗьндьҗ
җумьстарьһн васть міндеттери мьһалар
воһьһн“ деген:

1. „АҮҮ-рәһәлкедеги сериктиктерден,
өндиристик кәперетип җоҗамдарьһнан вастар
кедеҗ орта җарулардыҗ кәперетип уҗьм-
дарь көвеҗтиһсин;

2. Тувинде әртелге аҗналатыҗ җалҗоздыҗ
алоҗаҗь тыҗи-бирлесип егин салуҗ, ричен җавуҗ
сериктиги-кен тырде өрис алатыҗ воһьһн;

3. Кәзирги җалҗоздар ньҗаҗтыһьр мәҗиҗне
тырактьҗьстансаларьһн җуруҗ җумьһь кысей-
тиһсин“.

Мине, партьҗаһн 16-сиези сериктикти
кен тырде раидалануҗ җөнинде оһьлаҗ деп
аһьҗ деректиҗ берген.

Партьҗаһн 16-сь сиезинин бул җавльһь
өзинин сол кездеги дәвирине арнаһьр сьҗаҗь-
лоҗан җавль, кәзир онь җолдануҗҗа воһмаҗ-
ды, ваҗты өткен деҗцилер улкен җаталасады.

Бирлесип егин салуҗ, ричен җавуҗ сериктиги
Ғаза җьстанныҗ бир сьҗьҗа авдандарьһнда
җалҗоз җуҗыһьһн әли өһр җетреген
сатыһь. Орталыҗ партьҗа кәмиҗтети мен Әлке-
лик партьҗа кәмиҗтети „Көһпели, җарть
көһпели авдандардаҗь җалҗоз-
дыҗ еҗ җолаҗы тыҗи бирлесип егин
салуҗ, ричен җавуҗ сериктиги“
еген. Ғалҗоз җуҗыһьһн өһр җетреген

сатыһьһнан әтәр өтуҗ зьҗаннан вазҗа ес-
нәһсе һермеҗди.

Бирлесип егин салуҗ, ричен җавуҗ серикти-
гиниҗ кәзирги дәвирде җалҗоздыҗ еҗ җолаҗы
тыҗи воһуҗһна (көһпели, җарть көһпели
елдерде) һевәр-вунда еҗвекцилердин
неҗизги менцикти мьҗликтери ор-
таҗтаһьтыһмаҗды, оһь мен җатар аҮҮ
җаруҗаһьһн сатыһьҗалды неҗизге җаҗта
җуруҗҗа, вьҗаҗа аҗтаҗанда еҗвекци-
лерди бирлесип, кыс җоһьр җумьһь
истевлерине иҗкемдеҗ җаттыҗты-
руҗҗа җаҗдаҗ туҗҗьзыҗ, җол са-
лады.

Еҗвекцилерди бирлесип егин салуҗ, ричен
җавуҗ сериктигине уҗьмдаһьтыҗр оһь аҗьы
җалҗоздыҗ неҗизги тыҗи әртелге аҗналуҗһна
даҗьндаҗмыз.

Партьҗаһн міндети-көһпели, җар-
ты көһпели авдандардаҗь еҗвекцилерди бир-
лесип егин салуҗ, ричен җавуҗ сериктигине
уҗьмдаһьтыруҗ, сериктикти җалҗоз-
дыҗ неҗизги тыҗи әртелге аҗна-
дыруҗҗа даҗьндьҗ җьҗгизуҗ, бу-
һн уҗин сериктиктерди уҗьмдасуҗ-җару ва-
һьыҗ җаҗьһнан ньҗаҗтуҗ иһин кысейтуҗ,
сериктик мьҗцелерин бирлесип, кыс җоһьр,
сериктесип җумьһь истевге вавлуҗ, сериктикт е-
рде сатыһьҗалды җаруҗаһн неҗизги иҗгесин
җалаҗ воһады.

Qalqoz mylki qalaj qorqalmaq

Bizdin negizgi tavastarymyz qandaj?

Авы карувасыбын сатсыжалдыг кол мен қайта уруу исинде вәсебек партияснын зор тавысқа қолы четти. Ленинниң „кинди-ким“ деген, сөзи авы карувасыбында-да сатсыжалым пайдасына сечилди. Bizdin кенестер одағында онын исинде Qazaqystanda qalqoz qurlybьsь өсир пьоқайыр келеди. Qazaqystanda caruvanьn 60%ti qalqozqa uьmdasьp 1932-сыл варлыг салыңған егининиң 90 pьrsentten astamьn satsьjalдыг caruvalar салды. Bul tavьstar ortalыг партија кәмијтетиниң Lenin қолы мен басқаруында тар қавларь вәј-қулақтар мен олардын сасваньн көтерип, қызьметин оғындавоја көмек ететин төңкерис қавь Тьро-тискијсильдер; оңсыл апортонистерге қарсы ајавсыз кьресте қьзеге асырп отьр. Qalqoz qurlybьsьнн өсир пьоқайуы исинде вәсебек партијасы Lenin нұсқавларьн қьзеге асырп, вунь визувсылар мен кунве-кун ајавсыз кьрсип тьјисти қаралар қолданьр келди.

Qazaqystan tavьstarьnьn veti qandaj?

Bykil oдақта волаңан тавьс, биздин Qazaqystan elinde зор тавьсқа мальқтырп, Qazaqystannьn авы карувасыбынн сатсыжалдыг кол мен өсуvine зор север вольды. Qazaqystannьn сол мол тавьсннн, вили, qazaq авьлдарьнда кәллектептидируу.

Qazaqystannьn егинилік отьрықсы авдандарьндаоь caruvanьn кәзирде 60% көсрели қәне сала көсрели авдандарьнда 30% кесейин уьmdasьp отьр. Qalqozdardьn caruvasь кун санар өсир теқнијкеленуу қарьнан (мәсијне саймандар көвејип) кьсепп келеди.

Тьрактьр, Pисен ьstansalarьнн қимьсарь улқайыр pисен қорларь қасальр, мал caruvasьбынн сатсыжалдыг кол мен өсирьге вет алып отьр. Bizdin qazaqystan, авьлда сатсыжалдыг қурьльс истерин қьргизув isi — yлкен қьлпнсылқта, тар қавларьнн, ултєјардын sansьз қарсылығьна партија васылығь қарсы вәсебектик кьрес асыр, оларды

авьзоја уыр, енбекчилер көрсилги соққы бергендиктен iske асыр отьр.

Bul qazaqystan tavьstarь өлкелик партија кәмијтетиниң Lenin қолы мен ult саясатын дурьс қьргизгендиктен тавьлр отьроған тавьс

Әкімчилік не сөқтырғадь?

Qalqoz qurlybьsьn қьргизув қолдарьнда көр қерлерде yлкен саясыј қателіктерде (еріксиз qalqozqa caruvalardь quvuv, еріксиз малды ортақтастыруу, qalqozdandьruv isin қьргизувде-қеке авдандарьн, авьлдарьн ерексе қардајларьн ескермеvчилік) воьлр келди. Bul қателіктерди ortalыг партија кәмиј-іјтети, Ortалыг атқарув қәне qazaqystan өлкелик партија кәмијтети mezgilinde көрсетип, оларда тьјууда тьјисти қаралар қолданьр келди.

Әсиресе qalqoz qurlybьsьnda көвирек өрис алып келген қателік-тыккө пайдасыз қимьс тыриндеги қуроқ ақимчилік. Bul әкімчилік caruvalardь qalqozqa uьmdastьruv қолында көр өрис ала, уьmdasқан qalqozдьн пьоқайуу исиндеде аз волаңан қоқ. Кәзирде bul әкімчилік кей бир уьмдарьн, қеке қызьметкерлердин qalqozдьн мал-мылкине, қерине өз беттери мен қол соқыр өз беттери мен вилевчилігинде воьлр отьр. Сөз қоқ bul әкімчиліктин qalqoz уставьн визувсылқтың бир тыри. Qalqozdastьruv қолың бирмалавсылқтың ириси осы.

Ykimet qavlybьsь qalqoz mylki tuvralь ne ајтады?

Resejlik ortalыг атқарув кәмијтети, қалық кәмесерлер кенеси 10-нојавирдеги қавлысында: „qalqozdardьn қарамандықь mylikтерин, қарқьларьн, қимьс мал myлkin, tamaq zattarьн өз беттери мен вилеп, қәне qalqozдьн, qalqozсылар көрсилігиниң руқсатынсыз өздерине қаратыр алуысылқ варлық қергилікті ykimet, memleket отьндарьна қәне қоқам уьмдарьна (соньмен бир көперетип отьндарьнда) руқсат етилмесин. Оларға тьјым салысың“ деп отьр.

Bul qavlybьsь қерлерде воьлр отьроған қателіктерди көрсетип, оқан будан вьлај тьјым салады. Bul qavlybьsь qalqozdardьн өз

caruvasına özi ije volır, qalqozdı uյmda-
suv-caruvasıyla qaqınap nıqajuvqa qol
beredi. Kej qerlerde qalqozdar ykimet
orına astıq alatın orınqa astıq verse,
zagot-zerno alqan zatqa aqca-
sın qolma-qol verilsin degen
ykimet qavlısın orındamaј qal-
qozdardın aqcasın bir nece aj
sozır vermej qyredi. Ne volmasa
kəperetip orındar qalqozdar-
dan mal alqanda basqarmaqa
senin mycelerinin paj çarnaqa
beresisi var dep alqan zatın qal-
qazın tolyq tolemeј ustap qal-
ladı. Jakij keј bir çergiliktı
keçes qalqozdın basqarması-
nı kelisiminsiz keçeske paj-
dalanuvqa kerek dep qalqozdın
bir nece atın aladıda iske çara-
msız etip tastajdı. Öziniñ ekimci-
gin kəsetip qalqoz mylkin qalqoz mycele-
riniñ kərciligini kelisiminsiz is isteјdi. Ne
alqan kəligin qajtarmajdı. Çeke qozme-
tkerler ne qalqozdın çeke myceleri qalqoz
basqarmasını ruqsatınsız qalqozdın
kəligin jakij bir mylkin aladıda vermej
pajdalanır ketedide, ne iske çaramsız etip
tastajdı. Osı çaqdajdın vərin esker kelip,
Resejlik Ortalyq Atqaruv kəmiteti qavlısın-
da Qalqoz öz mal mylikine özi
ije volısın. Qalqoz mycelerinin
kərciligini ruqsatınsız qal-
qozdın es bir mal mylkin çergil-
likti ykimet, memleket orındar,
qoqam uյmdar öz vetteri men
vijler qol suqa almajdı, ekimci-
lik çasaj almajdı dep otır. Yki-
met qavlısına qarıs vundaj vej-
bastaqtıq isteј almajdı. Bul qavlı-

nın is çyzinde orındaluvın vaqylar otıruv-
dı, zaq vaqylav orındarına tapsır otır.
Buzuvсылarqa ajavsız çaza qoldanısn
dedi.

Qalqoz mylkin basqa uյmdar
orındar tek qalqozdın kelsim
basqarma məçilisi, çarp çyly-
sın men qana ala-aladı.

Partıya keçes orındarın qalqoz basqarmaların mindeti qandaj?

Mine ykimetin bul qavlısın qalqozdar-
dın caruvasıyla nıqajtır, kirisin molaj-
tuvqa qolajlı çaqdaj tuvozır, qalqoz
dynijesine qol suquvsı vebastaqtarqa
toqtav saladı.

Bul qavlın var uјalar, keçester, qal-
qozdar qalqozсылarqa çete tysindirivi ke-
rek. Qalqoz myceleri ykimet pen partıyanın
qalqoz caruvasıyla nıqajtuv çoninde-
gi çumьsına birinci çerdemci ekenin anıq
bilsin. Bul qavlın qalqozdın kyndelik
çumьsına kətermeci volır mekemelerdin
qoqam uյmdarın vunьteris vuruv-
ların qarıs turatında çurtсылın kəter-
vi kerek. Bul qavlın teris vurır əlide vej-
bastaqtın çyzege asıruvqa tırsatın
tar çavların qol çavlıq volır, solardın
çolın çyzege asıratın apertonisterge,
solaqaj sodırlarqa, vojama velsendilerge
soqqı verilsin.

Bul qavlın durıs orındaluvına av-
lıq partıya uјalar bası volır, əlide
kezdesken kemcilikti mezgilinde çojuvqa
tıjanaqtı çara qoldanır otıratın volısın.
Bul iske kərcilik nazar avdarır qal-
qozdardın çurtсылın kəterip kyndelik
sajası caruvasıyla isteriniñ vaqytında or-
ındaluvına partıya uյmdar bası volısın

Lenin sözi

„Partýja mycesini boluv degen ne?“

Ustapın çaman tarmaqınan viz qurıp kete qoj-majın. 1) Degen men eki usıństın birevin tandap alatın bolqandaydıymızdan men Martıptıń usıństın alojacqı çovanı, nacılaratın, belgili çaqdaj-larıca partiyaqa kóp zalal keltiretin usıństı ekendigi tuvralı belik pikirimnen qajtırajmın.

Bul usıństı kez-kelgen kisi ni partiya mycesini etyvdi kəksejdi. Çoldas Martıptıń özine de munı moynı avqa tuvra keldi: ol, -kerək bolsa salaj -de-di qoj. Bizdiń kərmejin degenimiz dal osı. Dal son-dıqtan çana viz bar kycimiz ven Martıptıń usıńst-na qarıymız. It mıçırdıń partiya mycesini boluv-qa ququq, mımkindigi bolqanca çumıs atqarıp çırgep on adam cın qızmetke ler ven qumar vol-majdı) partiya mycelerimiz deme j aq qojıan ar-ıq. Menıçe ec kim beke ge sa jır cıqı alma jıń çumıs çol mine osı, osı çol ycin men Martıpqa qarıs kyresip otırmın. Biz partiya mycelerine ec-vir ququqtar berme j mız, sondıqtan partiya mycelili-

1) 1903 ci cıy bolqan partiyanıń ekinci sijeinde par-tıya ust. vınyń i ci tarmaqı tuvralı pikir tartıssı volqan.

18 Lenin çovasıncı: „partıyanı purqaramın mo jn-dajın, partiyanı bul men de, partiya u j m d a r e n n v i n d e ezim aralasıp çumıs çasavı men de koterme ler çerdem etim ar-vir adam partiyaqa myce vola atadı“.

18 S jez qavlı alqan Martıp usı ıssı vı j nca: „Res. Sai. Dem. Çum. Partıyasına ar-vir onı purqaramasıp mo j n d a j ı n , partiyaqa bul çerdem ven partiya u j m d a r ı n n v i r e v i n n v a s c ı y q ı m e n partiyaqa merzimdi vaqıt rda oz vassı çerdem kersetip tuvatın adam myce vola atadı.“

gin öz pajdasına çumsavcılıqqa da mımkindik çoq-dep maqan qarıs cıqqandarda volds. Bulaj qarıs cıquvcılıq durıs emes: eger vizde partiya my e-sinin qandaj erekke ququqtar alatın kersetilmegen bolsa, -esterinde volsın, -partiyanı mycelerinin ququq-tarın tuçıruv çeninde de ec vir nusqavlar (silte-ler: avdaruvcı) çoq qoj.

Bul-vir. Al, ekinciden, çana bul en ma j n z d ı , ququqtarqa vajlanıssız da partiyanı ar-vir mycesini partiya ycin, partiya ar-vir myce ycin ç a v a r t ı e k e n i n u m l i v q a v o l m a j d ı .

Sajası çumısın vizdegi çaqdajlarında, qazırgi sa jasattıq u j m c ı y ı q t ı n ç a n a v e n e l e n i p k e l e ç a t q a n k y j i n d e u j m m y c e s i e m e s t e r g e m y c e l i k q u q u q v e r y u v , o n d a j a d a m d a r y c i n p a r t i y a q a m i n d e t ç y k t e v t i g i l e j q a v ı r t ı , z a l a l d ı v o l a r e d i .

Ortalıq kəmiyyət u j m q a k i r m e g e n , v i r a q ç u m ı s ç a s a p ç y r g e n v a r ı y q a d a m d a r d ı e c v a q ı t t o l ı y t y r -d e v a q ı l a p t u r a a l m a j d ı . B i z d i n m i n d e t i m i z - O r t a l ı q k ə m i j t e t k e c ı n v a q ı l a v c ı l ı q v e r y u v . B i z d i n m i n d e t i m i z — p a r t i y a m ı z d ı n t a z a l ı o ı n s a q t a v , v e r i k t i g i n q o r q a v . B i z p a r t i y a n ı a t a o ı n , m ə n i n ç a o ı a r ı l a t a v e r y u v g e , ç o q a r ı l a t a v e r y u v g e t ı r ı s u v o ı a m i n d e t i m i z . S o n d ı q t a n m e n M a r t ı p t ı n u s ı n ı s ı n a q a r ı m ı n .

Leninın R. S. D. Ç. P-nyń 1903-ci cıy bolqan 2-ci sijeinde söllegen sızinen (cıqarmalar cı j n a q ı n ı n IV-tomında)

Avdarojan V.

Partýja orındarınnyń qavılagı. Ortalýq partýja kəmiyyətiniń

1932-çy 10-dekəvirdegi qavıssı

16-Partıya kənpereñsesinin partıyanı tazalav tuvralı qavıssı (1929-çy aprel) vı j nca Ortalýq partıya kəmijeti qavıssı qıladı.

1. 1932-çy partıyanı mycelerine, kəndıjdat-larına tazalav çyrğızılsın.

2. Osı qavıssı çar j a l a n q a n k y n n e n v a s t a p k e n d ı j t a r ı y q q a a l u v , k ə n d ı j d a t t a r d ı p a r t i y a m y c e l i g i n o t k z y v v y k i l k e n s t e r o d a j ı n d a , q a l a d a d a , a v ı d e r e a n e d e d e t o q t a r ı s ı n .

Ortalıq partıya kəmijeti i

Odaqtıq Qalıq kəmeserleri keñesi men Ortalýq partýja kəmiyyətiniń qavıssı

Odaqtıq qalıq kəmeserleri keñesi men Ortalýq partýja kəmijeti qavıssı qıladı:

1. Tatar respublikesi men Məskəv ovıssı ozde tı n o d a q t ı q q a l ı q k ə m e s e r l e r k e n e s i m e n O r t a l ı q p a r t ı y a k ə m i j e t i b e l g i l e g e n ç ı d ı y a s t ı y q d a j ı n d a v ç o s ı a r ı n , t u z a s ı n a n ç a , e g i s t i n t y r t y r i e n d e s y r e : n e n v ı r ı n o ı n d a , k ə l g i v a q ı t t a k e k t e m i g i e g i s k e k e r e k t u d ı m ı n ə z i l e g e n i s e v e r i T a t a r ı s t a n ı M ə s k e v o v ı s s ı n ı n q a l q o z d a r ı n a q a l q o z c ı a

ı n a . e r e k c i ç e k e ç a r u v a l a r ı n a ə z a s t ı o ı n (u n , d a n p i s k e n n a n) T a t a r ı s t a n ı n M ə s k e v o ı s s ı n ı n m e m l e k e t k ə r e t s e u j m ı n a d a , ı s t a n s a l a ı n d a e c v i r v - g e t ı l z s a n u v o ı a r ı s a e t i l s i n .

2. Bas j a o v ı s s ı e k e , r e s p u b l i k e l e r d i n q a l q o d a r ı n a , q a l q o c ı l ı t ı n a ç e k e ç a r u v a l a r ı n a v ı l e k e o v ı s s ı , r e s p u b l i k e l e r d e a s t ı y q d a j ı n d a v ç o s a r ı s y r e .

glinen vurğun oryndalır. köktemgi egis tuqumь qamtamasız etilsə, odaqıq Qalıq kəmeserleri kenes men ortalıq partiya kəmitetinin 1932-çyl 6-Majdaq qavlyşь воynca olarqa da odaqıq qalıq kəmeserleri kenesi men ortalıq partiya kəmiteti belgilegen syrekten jəki 1933-çyl 15-aynuvardan vurğun öz astıqın kidirissiz satuvqa ruqsat etiletini eskertilsin.

3. Qaljozdarqa, qalqozcylarqa, çəke caruvalarqa cылıq astıq dajında çosparın oryndamaqan, köktemgi egiske kerek tuqumь qamtamasız qalmaqan oalyş, əlke, rəspəvlijkelerde qalqozdın

astıq savdasına ruqsat etilmejitni eskertilsin, sol tıjaqtı olarqa vul oalyş, əlke rəspəvlijkelerde astıq savdasın İstəvci İspekyvanisijəge esep telip astıq satuvcyların odaqıq ortalıq kenes kəmiteti men Qalıq kəmeserleri kenesinin 1933-çyl 22-aynuvardan qavlyşь воynca çavarqa tartılatıny eskerilsin. Odaqıq qalıq kəmeserleri kenesinin aqasь:

Molotov (Skəvin)

Ortalıq partiya kəmitetinin qatışь: **Stalin**
2-Dekeabr 1932-çyl.

Bir ыңqaj partiya kynderin etkizyv tuvralь

Qazaqıstannın əlkelik partiya kəmiteti sekretarjatanın 1932-çyl 29-ektə irdegi qavlyşь

Bir ыңqaj partiya kynderin etkizyv təcirbes'nde bir sьpəra kynderin etkizyv çumьstarın ete-mete kitudiktetiriv, ыjalar çылыстарın qalalarda, sarqozdar da qalqozdarda bir kyngə belgilev kyn tərtilin ыjalarqa ыnəmi çodarьdan verip otyruvqa tьrtısuu varlyqь vılnedi. Bul partiya kəmitetleri çodьnan təməngi partiya ыjmdarь İstevge tıjisi çumьstardь əzderi məngeryv, ыjalar çumьskın çodajların tьlyq esepke alımay, vıscılyqь partiya kynderin etkizyv çumьstarın sарasьn nasarıatuv v ыp cьqadь. Əlkelik partiya kəmiteti qavlyşь qıladı.

1. Partiya kynderin çaqışь ыjmdastıruv, çaqışь etkizyv ыcin qalalyq, avdandьq partiya ыjmdarьnəp partiya kynderin etkizyv syrekterin qala, avdan ortalyqь, sarqoz, qalqoz ыjalarь ыcin derves-derves vəlik belgilevge tıjis-dep tanısyn.

2. Kej bir partiya ыjmdarьnəp ыja çылыстарın kyn tərtilin ыnəmi çodarьdan verip otyruvqa vaqıt ustav durьs emes-dep tanılyp, otyrlyştьq partiya kəmitetlerine, qalalyq partiya kəmitetlerine, aldь men kalendarь çosparların orındav, ыja çumьskь çodajların esepke aluv, kerektilgin negizge ala otyrьp, partiya çылыстарın kyn tərtilin, vajandamascylardь belgilev isinde ыjlyardьn əzderinin çigerin, vul İstəv əzderinin vastar məngeryvln kycejtyv caraların İstevge usьnyşь qыlynsьn.

3. Varlyq partiya kəmitetlerine partiya kynderin əsire ə qalqoz, sarqoz ыjalarındaqь partiya kynderine dajındaıuv, ol partiya kynderin etkizyv isine adam arqıly vıscılyqь, çərdemdi kycejtip, partiya kynderinin çospar men kəmine ajьna eki İret etkizilip otyrqandaj qыluvqa usьnyşь etilsin.

Сақым арыздар туvраль

Qazaqıstannın Əlkelik partiya kəmiteti vıjrasьnın 32-çyl 5-nojabirdegi qavlyşь

Əlkelik partiya kəmiteti qazaqıstannın varlyq partiya, kenes, ыjmdarьna vılderdi, çumьskyların, qalqozcyların arьz, saqymdarın vaqıtında qarar, tıjisi çavartь dajtaruv kenes ыkmetinin əvəkciler kəpçilgin tar qıscıranın isinen qordavь çəninde vıjracıratlyq, vırmalavcylьq pen kyrysuv, vılmest'k pen avıjsьzdьq pen İstegen kətelərdi tızetyv çəninde ыken malyşь var is, onь men qatar çumьskyların, qalqozcyların arьzdarın vaqıtında qarar çavar veruv çumьskь qalqozcylar kəpçilgin ыjmsılyqь kycejip kenes ыkmetine partiyaqa senimi artuvına çərdemdesedi.

Əlkelik partiya kəmitetinin vıjrasь qavlyşь qıladı:

1) Varlyq oalyştьq, avdandьq partiya kəmiteti vaqılav kəmeserleri vaqılav mekemeleri de vul asa malyşь mindetti ajьvqca, vaqılav otyruvqa usьnyşь etilsin. Munьn ыcin:

Сақым arьz vєrgen ər vlr adamь əz arьzınь tez qaralьp tekserilip tıjisi çavar veruvine olyq sendirgendel tıjisi çodaj casalsьn.

2. Tysken arьzdardaqь məseleler kənine va qılav mekemelerin çaqım vıjralarında qaralьp cecletin volsьn, saqım vıjralarında mindetine cьn verilip İstetlin qызmetiler vєrilsin, tysken varlyq arьzды tuvra oalyştьq kenes kəmitetleri aqalarınьn tuvra əzderi qarajyn volsьn.

3. Сақым arьzdarь qarav isin tezinen oңdav ыcin oalyştьq, avdandьq partiya kəmitetlerinin qatıclarına vul İske əzderi vıscılyqь etyvine mindel qыlynsьn.

4. Çumьskylar, qalqozcylar qattarın ыjmdastıruv, çırtılyqь vəlyp tıjisi ыjmdarqa əzderine tysken qattardь vaqıtında qaralьruv çəninde „Pыanda“ nьn vastaqan isin əlkelik oalyştьq avdandьq kəzetter kətermelər əketpedi. Qazaqıstannın varlyq kəzetterine vul İstəv ыjmdastıryp, çolıqa qoyuvqa usьnyşь etilsin.

Əlkelik partiya kəmitetinin qatışь: **Galacekin**

М А З М У Н Ы:

Bas maqala—Ауылда партыя җумһыһына җайта җуруу mindetteri

	bet
Ermaҗamvet ulь—Ауылда партыя җумһыһының тырлери мен әдистерi	1
Jandollıskıj—Кәзір орындағында партыя җумһыһының җарҗуһы кысҗыллр саһасы арттырылһын	4
Sartaly ulь—Ауыл белсендилерин даһындау mindetteri	8
Ermaҗamvet ulь Әmir җалıj—Ауылда партыя җумһыһының тырлери мен әдистерi	11
Dyjsen ulь—Кәсрелл сала кәсрелл айдандарды егиске даһындау mindetteri	15
Ғуһыһ ulь—Отырысһыландыруға даһындау җумһыһы	18
Muҗamvet җызы—Бирлесір егин салуу, рисен саһуу сериктиги җайғоздыһ җай тыри	22
Sawota ulь—Ғайғоз мыккi җалай җарҗалмау	23
Lenin sözi—Партыя мыҗеси болуу деген не?	25

PARTЫJA ORYNDARЫНЫҢ QAVLYLARY:

1. Oртalyq партыя кәмијтетиниң 1932-җылы 10-декабрдеги җавлыһы.
2. Сдауыт җалық кәмесерлери кеңеси мен орталық партыя кәмијтетиниң җавлыһы 2-декабр 1932 җылы.
3. Бир унҗай партыя кундерин өткизуу туғралы Ғазақһыһының өлкеллик партыя кәмијтети секретаһыјатһы 1932-җылы 29-өктябрдеги җавлыһы.
4. Сауыт ағыздар туғралы Ғазақһыһының өлкеллик партыя кәмијтети вужрасһының 32-җылы 5-ноябрдеги җавлыһы.

Redaktirler alqasy: **Musa ulь Ә.**
Ғолдыһај ulь M.
Ermaҗamvet ulь Ә.
Tölep ulь M.
Ғandos ulь O.
Lepes ulь S.
Murmuҗamvet ulь O.

Уақтыса җаварты redaktir: **Ermaҗamvet ulь Ә.**

